

The Journal of International Social Science Education

ISSN: 2146-6297 (Online) Dergi wepsayfası: <https://www.dergipark.org.tr/en/pub/issej>

Sosyal bilgiler öğretiminde sözlü tarih çalışmasına bir örnek: Tokat merkez mahalle isimleri

Uğur Polat, Ömer Faruk Sönmez & İsa Tak

Önerilen atf: Polat, U., Sönmez, Ö. F., ve Tak, İ. (2022). Sosyal Bilgiler Öğretiminde Sözlü Tarih Çalışmasına Bir Örnek: Tokat Merkez Mahalle İsimleri, *Uluslararası Sosyal Bilimler Eğitimi Dergisi*, 8(2), 207-236. DOI: 10.47615/issej.1078267

Makale linki: <https://doi.org/10.47615/issej.1078267>

© 2022 Yazar(lar). Baskılar ve izinler: Yazarlar makalelerini USBED/Uluslararası Sosyal Bilimler Eğitimi Dergisinde yayınladıktan sonra basılı olarak veya Birinci Baskı olarak çevrimiçi paylaşma iznine sahiptir.

Öne Çıkanlar

Tarihin yazılı kaynakları kadar toplumun hafızasında yer alan tarihsel bilgiler de büyük önem arz etmektedir. Çalışmamızın amacı Tokat il merkezinin de yer alan mahalle sakinlerinin yaşadıkları mahalle isminin anlamı ile ilgili bilgileri sözlü tarih uygulamaları ile belirlenmeye çalışılmıştır. Elde edilen bulgulara göre 7. sınıf öğrencilerinin sözlü tarihe ilişkin bilgilerinde eksiklikler olduğu sonucuna varılmıştır. Öğrencilerden bazıları ise cadde, sokak isimlerini yaşadıkları mahalle olarak ifade ettikleri görülmüştür. Sözlü tarih uygulamaları ile bireyin kuşaklar arası farkları yorumlayabilmesi ve gözlem gücünün gelişmesi sağlanabilir.

USBED/Uluslararası Sosyal Bilimler Eğitimi Dergisi hakemli bir çevrimiçi dergidir. Bu makale araştırma, öğretim ve özel çalışmalar amacıyla kullanılabilir. Makalenin içeriğinden yalnızca yazarlar sorumludur. Dergi makalelerin telif hakkına sahiptir. Yayıncı, araştırma materyalinin kullanımıyla bağlantılı veya doğrudan veya dolaylı olarak ortaya çıkan herhangi bir kayıp, işlem, talep veya masraf veya zarardan sorumlu tutulamaz.

Tüm yazarlardan, sunulan çalışmalarla ilgili olarak diğer kişi veya kuruluşlarla herhangi bir finansal, kişisel veya diğer ilişkiler dahil olmak üzere herhangi bir fiili veya potansiyel çıkar çatışmasını ifşa etmeleri istenir.

Sosyal bilgiler öğretiminde sözlü tarih çalışmasına bir örnek: Tokat merkez mahalle isimleri

Uğur Polat Ömer Faruk Sönmez İsa tak

Eğitim Fakültesi, Gaziosman Paşa Üniversitesi, 60000, Tokat, Türkiye

ÖZ

Gündelik yaşantımızda sıradan insanların kendi yaşantılarından ve anlatılardan hareket eden sözlü tarih verileri toplumsal yaşamda kültürün birer yansımasıdır. Toplumsallaşma ve bir arada yaşam ile ortaya çıkan bu ortak kültür bireyleri birbirlerine bağlayıcı kılma ve bir arada yaşamayı içerisinde barındırmaktadır. Tarihin yazılı kaynakları kadar toplumun hafızasında yer alan tarihsel bilgiler de büyük önem arz etmektedir. Bireylerin birer canlı tarih olarak bilgi birikimlerinin paylaşılması ve gün yüzüne çıkarılması noktasında sözlü tarih büyük öneme sahiptir. Kaybolmaya yüz tutmuş kültürel mirasa dayalı çeşitli bilgi ve olaylar toplumları bir arada tutan temel mitler olarak ifade edilebilir. Bu noktadan hareketle çalışmamızın amacı Tokat il merkezin de yer alan mahalle sakinlerinin yaşadıkları mahalle isminin anlamı ile ilgili bilgileri sözlü tarih uygulamaları ile belirlenmeye çalışılmıştır. Çalışma da nitel araştırma desenlerinden olgu bilim yöntemi kullanılmış olup araştırmaya konu olan mahalleler Tokat merkez ilçe de yer alan 42 mahalle ile sınırlandırılmıştır. Bu amaçla hazırlanan görüşme formu ile bizzat mahalle sakinlerinden yaşça daha büyük yetişkin katılımcılarla görüşme gerçekleştirilmiş olup konuyla ilgili veriler kayıt altına alınmıştır. Sosyal bilgiler öğretiminde yer alan sözlü tarih uygulamaları ile birey yaşadığı çevre ve soy ağacıyla ilgili bilgileri bizzat elde edebilmektedir. Toplum bir arada tutan kültürel miras ve kültür öğelerinin gelecek kuşaklara aktarılması, topluma ait olma ve farkındalık oluşturmak ancak tarihsel bilgi birikimi ile gerçekleşebilmektedir. Araştırma bulgularında 7. Sınıf öğrencilerinin sözlü tarihe ilişkin bilgilerinde eksiklikler olduğu sonucuna varılmıştır. Öğrencilerden bazıları ise cadde, sokak isimlerini yaşadıkları mahalle olarak ifade ettikleri görülmüştür. Ayrıca 39 mahalle isminin anlamı, isminin belirlenmesinde etkili olan durumlar ortaya konulmuştur.

MAKALE TARİHİ

Geliş tarihi 26 Şubat 2022
Kabul tarihi 12 Ekim 2022

ANAHTAR KELİMELER

Sosyal Bilgiler, Kültür, Miras,
Sözlü Tarih

Makale Türü

Araştırma makalesi

İLETİŞİM Ömer Faruk Sönmez omerfaruk.sonmez@gop.edu.tr Eğitim Fakültesi, Gaziosman Paşa
Üniversitesi, 60000, Tokat, Türkiye
© 2022 Yazar(lar).

Bu makale Creative Commons Attribution-NonCommercial ile lisanslanmıştır. Lisans,
(<http://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0>) koşulları altında dağıtılan ve ticari olmayan amaçla eserini remix,
ince ayar yaparak ya da üzerine geliştirerek kendi eserlerinde kullanılmasına izin verir. Ancak ortaya çıkan yeni
eseri benzer lisans ile lisanslamak zorunda değildir.

Giriş

İnsanlar arasında ortaya konmuş tarih yazım türü sözlü tarih çalışması gündelik yaşamda yer alan sıradan insanları ve sosyal hayatı tarihin içerisine dâhil etmeyi mümkün kılmaktadır. Bu durum toplumsal sınıflar ve nesiller arasında sözlü kültürün aktarılmasını ve devamlılığını sağlamaktadır (Tay ve Öcal, 2008).

Öğrenciler sözlü tarih projeleri yapmaya başladıklarında “küçük birer tarihçi” olurlar ve eleştirel düşünme becerilerini geliştirme fırsatı elde ederler. Eğitim öğretim faaliyetlerinde gerçekleştirilen sözlü tarih uygulamaları sayesinde öğretmen ve öğrenciler toplumdaki yerlerinin farkına daha doğru varabilirler. Aile ve öğrencileri birlikte hareket etmeye ve paylaşmaya sevk eder. Böylece bireyin ailesi, akranları ve farklı bireylerle gerçekleştirdikleri bu öğrenme faaliyetlerine katıldıklarında işbirlikçi öğrenme gerçekleştirirler. Görüşme yaptıkları insanların yaşantılarına girerek farklı değerleri ve kültürel öğeleri daha iyi anlama tanıma fırsatına sahip olurlar (MEB, 2005a).

Tarihin sessiz addettiği veya sessizleştirdiği pek çok tanığa ses verebilme potansiyelini yaptığı çalışmalar neticesinde bir kez daha keşfettiğini, bunun yanı sıra yaşam anlatıları tekniği olarak insanlar arası etkileşime açık ve etkileşimi “anlatıcı” lehine çevirebilen anlatıcıyı anlatırken olabildiğince özgür kılma yolunu açan bir teknik olarak tanımlanmıştır (Demirci, 2006).

Geçmişten beri tarihçilerin başvurduğu sözlü kaynaklar yazılı kaynaklardan ulaşılamayan bilgilere ulaşabilmeyi sağlamaktadır. Sıradan insanların aktarımıyla kişilerin özel yaşamında yazılı kaynaklardan ulaşılamayan bilgilere sözlü tarih yöntemi sayesinde ulaşabilmek mümkündür (Öztürkmen, 1998a).

Yaşayan kişilerin kendi hayat tecrübelerine ait anılarını sözlü mülakat yoluyla kayıt altına alarak gelecek kuşaklara aktarabilmeyi sağlayan sözlü tarihin en önemli avantajı şüphesiz yazılı kaynaklardan ulaşılamayan bilgilere ulaşılmasını sağlamasıdır (Öner, 2015).

Günümüzün sosyal ve ekonomik koşullarında etkin rol oynayabilecek bireyler yetiştirebilmek, ülkelerin uluslararası alanda rekabet edebilirliği ile doğrudan ilişkilendirilmektedir. Bu durum; ülkeleri sorumluluk sahibi, problem çözebilen, karar verme becerileri gelişmiş, eleştirel ve inovatif düşünebilen bireyler yetiştirmeye imkân sağlayacak bir eğitim modeli arayışına yönlendirmektedir (MEB, 2017c).

Sosyal Bilgiler, karakterli, erdemli ve sorumlu bireyler yetiştirmek için sosyal bilimler alanlarından derlenmiş bilgiler çerçevesinde, ilköğretim okullarında öğrencilere sosyal yaşamla alakalı temel bilgi, beceri, tutum ve değerlerin kazandırıldığı bir çalışma alanıdır (Erden, 1996).

Sönmez ise Sosyal Bilgileri, “Toplumsal gerçeklik payı ile kanıtlamaya dayalı bağ kurma süreci ve bunun neticesinde elde edilen dirik bilgilerdir.” olarak ifade etmiştir. Toplumsal gerçekliği ise; “Toplum içindeki yaşamı düzenleyen etkinlikler bütünü, insanın sosyal yaşam içinde kullandığı ve toplum içindeki bireylerin daha mutlu, rahat, kolay yaşamasını ve bu bireylerin kendini gerçekleştirmesini sağlayan her türlü toplumsal kriterler” olarak belirtmiştir (Sönmez, 1998: 3).

Amaç

Sosyal bilgiler öğretim programında “Kültür ve Miras” öğrenme alanında 2. Kazanım “Ailesi ve çevresindeki milli kültürü yansıtan öğeleri araştırarak örnekler verir.” şeklinde yer almaktadır. Kazanım da öğrencinin sözlü tarih çalışması gerçekleştirerek yaşadığı topluma ait kültürel öğeleri tanıma fırsatı ve tüm bu çalışmaları küçük birer tarihçi edasıyla gerçekleştirmesi tarih öğretimini daha etkili ve eğlenceli hale dönüştürebilmektedir. Gündelik yaşantımızda yaşadığımız yerler ve çevrelere verilen isimler kültürel mirasımızın ve zenginliğimizin bir parçasıdır. Bu bağlamda mahalle isimlerinin verilirken yaşanmış bir olay, bölgeyi farklı kılan bazı özellikler veya şahısların etkili olup olmadıkları belirlenmeye çalışılmıştır. Tarihin birer yansıması olarak karşımıza çıkan bu mahalle isimlerinin ne şekilde adlandırıldığı ile ilgili her hangi bir kaynak ta ya da belgede rastlanılmadığı için sözlü tarih yöntemi ile bu bilgilere ulaşmak hedeflenmiştir. Öğrencilerin de bu çalışmada olduğu gibi sözlü tarih yöntemi ile yaşadıkları yerleri çevreleri tarihsel yöntemlerle keşfedebilmesi kendi ailesine ait soy ağacı oluşturabilmesi amaçlanmıştır. Çalışmanın temel amacı, Tokat merkez mahallelerinde uzun yıllar boyunca yaşayan mahalle sakinlerinin mahalle isimlerinin anlamı ile ilgili bilgilerinin Sözlü Tarih yöntemi ile tespit edilmesidir. Çalışma kapsamında sosyal bilgiler dersinde 7. sınıf öğrencilerinin ders içi-ders dışı uygulamalar da sözlü tarih çalışması gerçekleştirme durumları ve yaşadıkları mahalle isminin anlamına ilişkin bilgileri belirlenmeye çalışılmıştır.

Problem ve Alt Problemler

Bu çalışmanın prproblem cümlesi, Tokat ili merkez mahalle isimlerinin belirlenmesinde etkili olan olaylar, durumlar nelerdir? Ana probleminden hareketle aşağıdaki alt problemlere cevap aranacaktır.

Araştırmaya ilişkin alt problemler şunlardır:

1. Geçmişten günümüze Tokat mahalle isimleri hangileridir?
2. Tokat mahalle isimlerine yer verilirken neler belirleyici olmuştur?
3. Mahalle isimlerinden isminin nereden geldiği bilinmeyen mahalle ismi var mıdır?
4. 7. Sınıf öğrencilerinin yaşadıkları mahalle isminin nereden geldiğine ait bilgileri nelerdir?
5. 7. Sınıf öğrencilerinin Sosyal Bilgiler dersinde ders içi-ders dışı faaliyetlerde Sözlü Tarih uygulaması gerçekleştirme durumları nelerdir?

Metodoloji

Kendi içeriğinde bir konu olarak değil, bir yöntem ve veri toplama metodolojisi olarak görülmesi gereken sözlü tarih tarihsel bilgiyi üreten bir metot ve bir tarihsel veri toplama yöntemidir. Bireyin hafızasını bir kaynak olarak kabul etmesinin yanı sıra insanların geçmişe ait hatırlamış olduklarından hareketle tarihsel bilgi üretir (Küpüç, 2014).

Tokat merkez mahalle isimlerinin sözlü tarih çalışması ile belirlenmesini amaçlayan bu araştırma: nitel araştırma yöntemine uygun olarak farkında olduğumuz ancak derinlemesine ve ayrıntılı bir anlayışa sahip olmadığımız olgulara odaklanmayı amaçlayan (Yıldırım ve Şimşek, 2013c) nitel araştırma desenlerinden olgu bilim çerçevesinde kurgulanmıştır. Bu bağlamda bu çalışma sürecinde mahallede yaşayan katılımcıların mahalle ismine ait bilgileri gerçekleştirilen görüşmeler sonucunda elde edilmiştir.

Araştırmanın modeli araştırmada kullanılacak inceleme yöntemi betimsel tarama modelidir. Betimsel tarama modeli geçmişte ya da o an içerisindeki durumu olduğu şekliyle betimleme, tanımlamayı hedefleyen araştırma yaklaşımıdır. Araştırmaya konu olabilecek durumları değiştirme, etkileme çabası bu model içerisinde bulunmaz. Bilinmek istenen durum ortadadır. Amaç var olan durumu doğru bir şekilde gözlemleyip belirleyebilmektir (Karasar, 1984a).

Tarama modelinde bilimin gözleme kaydetme, olaylar arasındaki ilişkileri belirleme ve kontrol edilen değişmez ilişkiler hakkında genellemelere varma şeklindedir. Bilimin tasvir edilmesi ön plandadır (Yıldırım, 1966). Kayıt ve belgeleri inceleme yoluyla gerçekleştirilen betimsel tarama, konuya ilişkin her türlü kayıt, belge, malzeme ve yapıtları arayıp bulma, okuma ve inceleyip değerlendirme çalışmalarını içerisine alır (Eraslan, 2004). Stewart ve Cash'e (1985) göre görüşme, "önceden belirlenmiş ve ciddi bir amaç için yapılan, soru sorma ve yanıtlama tarzına dayalı karşılıklı ve etkileşimli bir iletişim süreci" dir. Bu tanımda, süreç "iletişimdeki sürekliliği ve dinamikliği;" karşılıklı, "iki veya daha fazla birey arasında gerçekleşen karşılıklı etkileşimi;" etkileşimli, " görüşmeye dahil olan bireyler arasında oluşan bireyler arası bağı;" önceden belirlenmiş ve ciddi bir amaç, " görüşmeye dahil bireylerden en az birinin belirli bir amacı olduğunu ve bu amaca yönelik bilgi toplama çabası olduğunu" ifade eder (Akt. Yıldırım ve Şimşek, 2004a). Görüşme soruları hazırlanırken mahallede yaşayan görüşmecilerin mahalle isimlerinin nereden geldiğini bildiklerini öğrenmek amacıyla açık uçlu soruların yer aldığı yarı yapılandırılmış mülakat/görüşme formu uygulanmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşme daha çok, önceden gerçekleştirilen ve ne tür soruların nasıl sorulacağı, hangi verilerin toplanacağını en ayrıntılı biçimde saptayan, görüşme planı çerçevesinde uygulanan görüşmelerdir (Karasar, 2005b).

Katılımcılar

Araştırma Tokat merkeze bağlı 42 mahalle ile sınırlıdır. Katılımcılar uzun süredir Tokat merkez mahallelerde ikamet eden 160 kişiden oluşmaktadır. Araştırma kapsamında 160 kişi ile görüşme yapılmış bu görüşmelerden 72 katılımcının bilgileri bulgular kısmında kullanılmıştır. Katılımcıların cinsiyet

durumuna bakıldığında 69 kişi erkek ve 3 kişi bayan katılımcı şeklindedir. Katılımcıların mesleki dağılımına bakıldığında 26 katılımcı emekli, 25 katılımcı esnaf, 10 katılımcı çiftçi, 7 katılımcı muhtar, 2 katılımcı memur, 1 katılımcı bekçi, 1 katılımcı ise ev hanımı şeklinde mesleklerini ifade etmişlerdir. Araştırma kapsamında görüşme yapılan kişilerin yaş aralığı 30 ile 107 arasındadır. Görüşme yapılan kişilerin mahalle de ikamet düzeylerine bakıldığında ise maksimum süre 85 yılken en az ikamet yılı 7 yıl olarak ifade edilebilir. 7. Sınıf öğrencilerinin sözlü tarih ve yaşadıkları mahalle isimlerine ait verileri elde etmek amacıyla 35 öğrenciye görüşme formu uygulanmıştır.

Veri Toplama Aracı

Sözlü tarih uygulamasında ön hazırlık çalışmaları büyük önem taşımaktadır. Araştırma sürecinde yapılan ön hazırlıklar kısaca şu şekilde açıklanabilir: Öncelikle mahalle isimlerine ilişkin bir literatür çalışması yapılmıştır. Bu literatür bilgilerinden yararlanılarak, görüşme için sorular hazırlanmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşme tekniği, yapılandırılmış görüşme tekniğinden daha esnektir. Araştırmacı görüşme öncesinde sormak istediği soruları planlar ve planladığı soruları içeren protokolünü hazırlar. Araştırmacı görüşme sırasında görüşmenin akışına bağlı olarak benzer ya da alt sorularla görüşmenin akışını etkileyebilir kişinin verilen yanıtları daha detaylı anlatmasını ve açmasını sağlayabilir (Türnüklü, 2000). Görüşme için hazırlanan soruların açık, anlaşılır ve açık uçlu olmasına dikkat edilmiştir. Sorular görüşmecilerin kısa evet-hayır gibi cevaplar vermesine engel olacak nitelikte olmasına dikkat edilmiştir. Yol gösterici sorular yöneltmekten çekinilmiştir. Görüşme yapılan kişilere yöneltilen sorular görüşme yapan kişinin kendi bakış açısından çok sizin bakış açımızla düşünmeye itecek sorular sormaktan kaçınılmalıdır (Thomposon, 1999a). Görüşme soruları hazırlanırken mahallede yaşayan görüşmecilerin mahalle isimlerinin nereden geldiğini bildiklerini öğrenmek amacıyla açık uçlu soruların yer aldığı yarı yapılandırılmış mülakat/görüşme formu uygulanmıştır.

Verilerin Toplanması

Bu araştırma kapsamında Tokat ili merkeze bağlı 42 mahalle de yaşayan kişilerle görüşmeler yapılmasına karar verilmiştir. Görüşülecek kişiler mahalle de yaşayan kişiler olmasına dikkat edilerek bu bireylere ulaşılmak hedeflenmiştir. Görüşmecilerle asıl görüşme yapılmadan önce ön görüşme düzenlenmiş ve araştırmanın amacı ve görüşmecilerin yöneltilen sorulara verdikleri cevabın ne kadar önem arz ettiği anlatılmıştır. Yapılan görüşmelerde bazı görüşmeciler tereddüt yaşamışlardır ve isimlerinin kullanılmamasını istemişlerdir. Bu tereddütlerin önüne geçmek için araştırma da katılımcıların isimleri yer almamaktadır. Veriler oluşturulan yarı yapılandırılmış görüşme formları aracılığıyla katılımcılarla gerçekleştirilen yüz yüze görüşmelerle toplanmıştır. Kolay ulaşılabilirlik noktasında ise çalışma grubunun çoğunluğunu erkek katılımcılar oluşturmaktadır. Erkek katılımcılara Kahve önü, cami, işyeri, çay ocağı gibi yerlerde daha kolay ulaşım sağlanmıştır. Görüşme gerçekleşmeden önce görüşme yapan kişi, kendisini görüşmeciye tanıtmalıdır. Görüşme yapılacak konu ile ilgili bilgiler görüşmeciye açıklanmalıdır. Böylece karşılıklı güven ortamı sağlanmalıdır. Görüşmeci tüm soruları görmeyi istemesi halinde ise sorular görüşmeciye gösterilmemiştir. Görüşme sorularının görüşmeciye gösterilmesi sözlü tarih yöntemine aykırı bir durumdur. Görüşme esnasında görüşmecinin anlattıklarına yöneltilen soru ile ilgili olsun ya da olmasın dönütler verilerek etkin dinleyici rolünde geçmesi sağlanmış, görüşmenin sohbet havasında bir süreç olması hedeflenmiştir. Süreç sohbet havasında olduğu için görüşmeci kendini rahat hissetmiştir. Görüşme esnasında sadece görüşme yapılan kişinin bulunmasına önem verilmiştir. Görüşme sürecinde başka kişilerin yer alması farklı etkiler oluşturabilmektedir. Abartmalar azalabilir, üslubun değiştirilerek toplum kurallarına uygun sözler seçilmesi büyük oranda artar (Thompson, 1999a). Görüşmenin yapıldığı ortamlara baktığımızda ise öncelikli olarak mahallede yaşayan yaşlı görüşmecilere ulaşılmak hedeflenmiştir. Bunun için de sıklıkla cami önünde veya evlerde bulunan kişilerle gerçekleştirilmiştir. Görüşme öncesi görüşme formuna görüşülen kişinin yaşı, mesleği, ikamet süresi kayıt edilmiştir. Görüşme sürecinde görüşmeci anlaşılır net ifadeler kullanıyorsa forma direk kaydedilip sonrasında gerekli düzenlemeler yapılarak bilgisayar ortamına aktarılmıştır. Görüşme sırasında hızlı konuşan, tam olarak ifade edemeyen katılımcılar

içinse görüşme formuna kayıt yapılmış ve aynı zamanda ses kaydı gerçekleştirilmiş böylece anlatılanların tamamını tekrardan dinleyip tam olarak aktarabilmek amaçlanmıştır. Böylece görüşme süreci daha rahat bir şekilde yapılmış, sonrasında ise ses kayıtlarını tekrardan dinleyebilmek daha rahat olmuştur. Görüşme sonunda ise görüşülen her kişiye “Bu görüşmenin akademik çalışmalarda kullanılmasına veya yayınlanmasına onay verir misiniz?” şeklinde bir soru yöneltilerek görüşme sürecinde elde edilen bilgilerin araştırmamızda kullanılması için izin alınmıştır. Araştırma sürecinde görüşmeler genellikle görüşmecilerin yaşadıkları mahallede yapılmıştır. Mahalleler de birden çok görüşme gerçekleştirilmiştir. Görüşme sona erdikten sonra görüşmeci ile mahalleye ait çeşitli anılar ve hatıralar paylaşmışlar çok önceleri mahallenin dokusundan, mimarisinden bahsetmişlerdir. Bu yorumlar ve anlatılar unutulmaması için görüşmeler bittikten sonra not alınmıştır. Elde edilen görüşme formlarından araştırma kapsamında bulgular ve yorumlamaya çok fazla yararlı olmayan formlar elenmiştir. Görüşme formunda yer alan bilgiler daha sonra gerekli düzeltmeler yapılarak bilgisayar ortamında metne aktarılmıştır.

Verilerin Analizi

Araştırma kapsamında elde edilen veriler içerik analizi yöntemiyle çözümlenmiştir. İçerik analizi yoluyla verilen tanımlanması, içerisinde saklı olabilecek bilgilerin gerçeğe çıkarılması amaçlanmaktadır. Birbirine benzer verileri belirli kavram ve temalar çerçevesinde bir araya getirmek ve okuyucunun anlayabileceği şekilde düzenlemek amaçlanır (Yıldırım ve Şimşek 2011). Bu amaçla her yapılan görüşme kendi içerisinde değerlendirilmiştir. Her görüşme metni detaylı bir şekilde okunmuştur. Görüşmelerin bazılarında görüşmecilerin verdiği cevapların farklı kişiler tarafından da benzer şekilde anlatılıp anlatılmadığında bakılmıştır. Görüşmelerde elde edilen bilgilerin aynı mahalle için birden fazla kişi benzer şekilde anlatılmış ise en açık ve anlaşılır olanı araştırmada yazıya aktarılmıştır. Yapılan bazı görüşmeler de ise mahalle tarihinden isminden çok Tokat ilinin tarihinden öneminden ya da farklı konulara temas edildiğinden çalışmaya dâhil edilmemiştir. Bazı görüşmeler de ise verilen cevapların tezatlıklar içerdiği görülmüştür. Görüşme formunda yer alan bilgiler konuşmaya bağlı sürekli kullanılan (efendime söylüyüm, anladın mı?, eeeee, hı hı, evet) söylemlerden arındırılarak daha anlaşılır hale getirilmeye çalışılmıştır. Farklı konulara ilişkin anlatılar araştırmaya eklenmemiştir. Benzer şekilde verilen cevapların tümü alıntı şeklinde araştırmaya dâhil edilmeyip en anlaşılır olanı seçilmiştir. Görüşmeler gerçekleştirilirken daha fazla görüşme düzenlemiş fakat hayali olması, gerçekten oldukça uzak olması, sadece kendilerine ait olması aynı anlatıya diğer görüşmecilerde denk gelinmemesi gibi durumlar yaşanmış araştırmamızın bulguları ve yorumlanmasında çok fazla işe yaramamasından dolayı bu görüşmeler araştırmada kullanılmamıştır.

Araştırmanın Geçerliliği Ve Güvenilirliği

Araştırma sürecinde elde edilen verilerin inandırıcılığı bilimsellik ölçütlerinin en önemli yapı taşlarından biridir. Yapılan bilimsel bir araştırmanın inandırıcı olabilmesi için “Geçerlilik” ve “Güvenilirlik” ölçütleri yaygın olarak kullanılmaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2018). Geçerlilik ölçütü, araştırmacının araştırma sürecini gerçekçi ve objektif bir şekilde sunmasını; Güvenilirlik ölçütü, araştırmacının araştırma sürecinde elde ettiği bilgi ve deneyimleri kanıtlarıyla sunmasını, ifade etmektedir (Tüzel, 2012). Nitel araştırmalarda geçerlilik ve güvenilirlik ölçütlerine yönelik, inandırıcılık (iç geçerlik), aktarılabilirlik (dış geçerlik), tutarlık (iç güvenilirlik), teyit edilebilirlik (dış güvenilirlik) kavramları kullanılmaktadır. Yapılan bilimsel araştırmanın geçerlilik ve güvenilirliği bu ölçütler ile sağlanmaya çalışılmaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2016). Yapılan araştırmanın geçerlilik ve güvenilirlik çalışmaları Meral’dan (2018) uyarlandığında, araştırma sürecinin geçerliliği ve güvenilirliği, inandırıcılık (iç geçerlilik), aktarılabilirlik (dış geçerlilik), tutarlık (iç güvenilirlik) ve teyit edilebilirlik (dış güvenilirlik) olmak üzere dört aşamada gerçekleştirilmeye çalışılmıştır. Geçerlilik ve güvenilirliğe yönelik belirtilen aşamalarda yönelik şu çalışmalar yapılmıştır:

1. İnandırıcılık (İç geçerlilik): Araştırmanın kapsamında, katılımcılara yönelik yarı yapılandırılmış görüşme formları, öğrencilere yönelik yarı yapılandırılmış görüşme formları farklı zamanlarda kullanılmıştır. Araştırmacı yapmış olduğu araştırmanın inandırıcılığını (iç geçerliliğini) arttırmak için veri toplama araçlarını çeşitlendirerek yapmıştır. Veri çeşitlemesi araştırma kapsamında hem nicel hem de nitel verilerin toplanmasına katkı sağlamış. Veri çeşitlemesi, araştırmanın nicel ve nitel yönlerini görme imkânı sağladığı için araştırmanın doğruluğunu ve güvenilirliğini de artırdığı söylenebilir. Araştırmanın çeşitli aşamalarında uzman görüşüne başvurularak araştırmanın niteliğinin artırılması amaçlanmıştır. Bu süreçte araştırmacı

katılımcılarla uzun süreli etkileşim içinde olmuş ve katılımcıların süreç ile ilgili görüşlerini yakından izleyebilme fırsatına sahip olmuştur. Derinlemesine betimleme ile araştırmacı uzun süre katılım sağladığı araştırma sürecinde olay, olgu, durum ve yorumları katılımcıların bakış açısında görmeye ve anlamaya başlamıştır. Araştırmacı tarafından hazırlanan veri toplama araçları elde edilen veriler ve ulaşılan sonuçlar veri kaynağı ile teyit edilmiştir. Elde edilen tüm bilgi ve veriler bilimsel amaçla kullanılmaktadır. Araştırmacı görüşme formlarına yönelik verilen cevapları (katılımcılar ve öğrenciler) yüzyüze veya telefon ile yapılan görüşmeler ile teyit etmeye çalışmıştır. Verilen cevaplara ve ulaşılan sonuçlara yönelik katılımcı onayı, araştırmanın analizi sürecinde yapılabilmesi muhtemel hataları en aza indirmesi ve inandırıcılığı arttırması açısından önem arz etmektedir. Ayrıca katılımcılara verilen katılımcı formunun doldurulması, bu çalışmaya katılma izninin verilmesi ve katılımcıların gönüllü olma durumunun ifade edilmesini sağlamaktadır.

2. Aktarılabirlik (Dış geçerlik): Araştırmacı, araştırma sürecinin tüm aşamalarını, elde ettiği verileri ayrıntılı bir şekilde betimleyerek, araştırma raporunu detaylı olarak yazmıştır. Çalışma grubuna dahil olan katılımcılar, araştırmanın amacına uygun olarak küme örnekleme yöntemi ile belirlenmiştir.

3. Tutarlık (İç güvenilirlik): Araştırma sürecinde hazırlanan veri toplama araçlarının tutarlılığı noktasında elde edilen bilgiler farklı kaynaklardan doğrulanarak çalışmanın tutarlılığı sağlanmıştır.

4. Teyit edilebilirlik (Dış güvenilirlik): Araştırmacı elde ettiği sonuçları verilerle kıyaslayarak teyit incelemesi yapmıştır. Bu kapsamda elde edilen sonuçlar bir başka araştırmacı tarafından değerlendirilmiştir. Araştırmacı, araştırma sürecinde elde ettiği tüm verileri saklamıştır. Araştırmacı, araştırmanın uygulanması, verilerin toplanması ve analizi sürecine ilişkin tüm aşamalarını ayrıntılı bir şekilde açıklamış ve bu süreçte nesnel davranmaya çalışmıştır. Uygulama sürecinde araştırmanın geçerliği ve güvenilirliğini olumsuz yönde etkilememesine dikkat edilmiştir.

Bulgular

Araştırma kapsamında “Geçmişten günümüze Tokat mahalle isimleri hangileridir?” alt problemine ait bulgular şu şekildedir: Bir şehrin bir kasabanın, büyükçe bir köyün bölündüğü parçalardan her biri TDK sözlüğünde mahalle olarak tanımlanmıştır. Mahalle sınıf ve statü farkının biçimlendirmede, insanların bir arada yaşadığı bir fiziki mekândır (Ortaylı, 1979). Mahalle ismi kent sosyolojisi ve politikalarına göre ise bir topluluk olarak değerlendirilmesinin yanında yönetim birimi olarak ta değerlendirilmektedir. Mahalle fiziksel açıdan küçük ölçekli bir yaşam alanı olmasının yanında, yönetsel açıdan incelendiğinde ise en küçük kent yönetim birimidir. Sosyal açıdan bakıldığında ise topluluk olarak adlandırılmaktadır (Yıldırım, 1994). Osmanlı da mahallede ki imamlar muhtarlık teşkilatı oluşturulana kadar toplumda ki sosyal hayatın en önemli unsurlarından birisi oldukları ve geniş yetkilere sahip yönetici sıfatıyla mahalle yönetimini gerçekleştirdikleri biliniyordu (Kazıcı, 2010). II. Mahmut devrine gelindiğinde imamların yerini alacak olan muhtarların yönetimi gerçekleştirecekleri muhtarlıklar oluşturulmaya başlanmıştır. Muhtarlık örgütünün kurulmasıyla mahallenin yöneticisi olan imamın tüm yetkileri muhtarlara devredilmiştir (Kavruk, 2004). Yerleşim tarihi Hitit, Roma, Selçuklu ve Osmanlı dönemlerini kapsayan Tokat kenti, 5 bin yıllık medeniyet tarihine sahip olmakla birlikte birçok uygarlığa ev sahipliği yapmış bulunmaktadır. Tokat’ın en eski yerleşim yeri olarak bilinen Komana kenti ile kuruluşunun başladığı bilinmekte olup, daha sonra Yeşilirmak ve Behzat Deresi’nin birleştiği yerden Tozanlı ırmağı üzerinde verimli tarım alanlarının ortasında yerleşim yerlerini artırarak büyümeye devam etmiştir. Karadeniz, İç ve Batı Anadolu’yu birbirine bağlayan Pers Kral yolu ile diğer ticaret kervan yolları üzerinde bulunması, Tokat’ı bölgenin önemli transit merkezi olmasını sağlamıştır. Selçuklular döneminde 6 büyük ve önemli, Osmanlılar döneminde ise 5 büyük ve önemli şehir merkezlerinden biri olma özelliğini elde etmiştir. İpek yolu üzerinde yer alması bu önemin haklılığını ortaya koymaktadır (Türker, 1996: 1). Komana şehrinin ise Tokattan evvel inşa edildiğinin muhakkak olması ve Anadolu da büyük bir medeniyet kurmuş olan Etiler’in kullandıkları ticaret, kervan yollarının Komana’dan geçtiği yapılan araştırmalardan anlaşılmaktadır (Cemal, 1932). M.Ö

4000 yıllarından itibaren, 14 devlet ve birçok beyliğin yaşadığı ve egemen olduğu Tokat antik dönemde; Komana, Bizans imparatorluğunda Evdoksia, Arap devletleri döneminde Dokat, İran (Pers) uygarlığı döneminde Kah Cun, Selçuklular döneminde Dar ün Nusret, Moğol imparatorluğunda Sobaru, yıldırım Beyazıt döneminde Dar ün Nasr, Osmanlı ve Cumhuriyet döneminde Tokat adıyla anılmıştır. (Tokat İl Yıllığı, 1998a).

Tablo 1. Tokat merkez mahalle isimleri

Akdeğirmen Mah.	Esentepe Mah.	Mehmet Paşa Mah
Alipaşa Mah.	Geyras Mah.	Oğulbey Mah.
Altıyüzevler Mah.	Gezirlik Mah.	Örtmeliönü Mah.
Bahçelievler Mah.	Gülbahar Hatun Mah.	Perakende Mah.
Bedestenlioğlu Mah.	Güneşli Mah.	Semerkant Mah.
Büyük Beybağı Mah.	Hoca Ahmet Mah.	Seyit Necmettin Mah.
Cami-i Kebir Mah	Kabe-i Mescit Mah.	Soğuk Pınar Mah.
Çay Mah.	Kaleardı Mah.	Topçam Mah.
Cemalettin Mah.	Karşıyaka Mah.	Topçubağı Mah.
Derbent Mah.	Kaşıkcıbağları Mah.	Yarahmet Mah.
Devegörmez Mah.	Kemer Mah.	Yenimahalle Mah.
Doğancıbağları Mah	Küçük Beybağı Mah.	Yeniyut Mah.
Doğukent Mah.	Kümbet Mah.	Yeşilirmak Mah.
Erenler Mah.	Mahmut Paşa Mah.	Yeşilova Mah.

Tokat belediye başkanlığından alınan verilere göre Tokat merkez ilçe sınırları içerisinde toplam 42 mahallenin yer aldığı bilinmektedir. Osmanlı kaynaklarında Tokat mahalleleri ile ilgili yapılan araştırmalara baktığımızda 1572 tarihli Sivas Musaffal Tahrir Defterleri'ne göre Sivas sancığına bağlı bir kaza olan Tokat şehir merkezi 60 kadar mahallere sahipti (Kurt, 2014: 541). 1814 tarihinde Tokat mahalleleri ve Avarız vergisinin dağılışı incelendiğinde ise mahalle sayısının 73 olduğu bilgisi elde edilmektedir (İpşirli, 1986: 63). 1600 tarihli bir avarız defterine göre tokat şehirinde mahalle sayısı 73, 1642 tarihli bir avarız defterine göre 71, 1772 tarihli şeriye sicili defterine göre 75, 1834 yılında 49, 1844 tarihli temettuat defterine göre ise 72'dir (Atam, 2013: 73-90).

Araştırma kapsamında “Tokat mahalle isimlerinin belirlenmesinde belirleyici etkenler nelerdir? alt probleminde ait bulgular şu şekildedir:

M 1- Akdeğirmen Mahallesi ile İlgili Bulgular

2017 Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi sonuçlarına göre mahalle nüfusu 2156 kişidir. K1 kodlu erkek katılımcı, 78 yaşında, emekli ve 78 yıldır bu mahallede ikamet etmektedir. Mahallenin ismi ile ilgili “Mahallenin ismi Aksu ırmağında kurulan değirmenlerden gelmektedir. Mahallenin eski ismi “Değirmenönü” iken şimdiki ismi Akdeğirmeni olmuştur.” şeklinde bilgi vermiştir. K2 kodlu bayan katılımcı ise, 68 yaşında, ev hanımı ve 51 yıldır bu mahallede yaşamaktadır. Mahallenin ismi ile ilgili “Mahallenin yanından geçen Aksu ırmağının üstünde kurulu olan değirmenlerden dolayı Akdeğirmeni ismi verilmiştir. Eskiler böyle derdi.” şeklinde bilgi vermiştir. K3 kodlu erkek katılımcı, 56 yaşında, mesleği muhtar ve doğduğundan beri mahalleden ayrılmamış. Mahalle ismi ile ilgi ise “Mahalle ismini aksu ırmağı üzerindeki değirmenlerden almaktadır. Eski ismi Değirmönü olan mahallenin şimdiki ismi Akdeğirmenidir.” şeklinde bilgi vermiştir.

M 2- Alipaşa Mahallesi ile ilgili Bulgular

2017 Adrese Dayalı Nüfus Sistemi sonuçlarına göre mahallede 3207 kişi ikamet etmektedir. Tokat'ın çarşı merkezine yakın mahallelerinden birisidir. K1 kodlu erkek katılımcı, 58 yaşında, emekli ve 35 yıldır bu mahallede ikamet ettiğini beyan etmiştir. Mahallenin ismi ile ilgili ise “Tokat'ın en eski eserlerinden olan Ali Paşa Camii ve külliyesi mahallemiz sınırları içinde bulunduğu için bu mahalleye de Ali Paşa ismi verilmiştir.” şeklinde bilgi vermiştir. K2 kodlu erkek katılımcı ise, 86 yaşında, bakırcı ve 60 yıldır bu

mahallede yaşadığını ifade etmiştir. Mahallenin ismi ilgili “Ali Paşa Camii bu mahalle içinde yer aldığı için çok eskiden beri mahalle Ali Paşa Mahallesi olarak bilinmektedir.” şeklinde bilgi vermiştir.

M 3- Altıyüzevler Mahallesi İle İlgili Bulgular

2017 Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi sonuçlarına göre mahalle nüfusu 4444 kişidir. K1 kodlu erkek katılımcı 39 yaşında, esnaf, 7 yıldır mahallede yaşadığını beyan etmiştir. Mahalle ismi ile ilgili “ bölgeye 600 adet konut yapılması için kooperatif kurulmuş böylece 600 evler ismi bölgenin ismi haline gelmiştir.” şeklinde bilgi vermiştir. K2 kodlu erkek katılımcı 60 yaşında, eczacı, 60 yıldır mahallede yaşadığını beyan etmiştir. “ önceden bu bölge Abdaloğlu çayırı adıyla anılırdı çok fazla konut yerleşme olmamakla birlikte geniş büyük üzüm bağları, bahçeler bulunmaktaydı ve mevsimlik yerleşim yapılırdı. 1970’lerde bölgenin imara açılmasıyla esnaf memur evleri ile 600 adet konut yapıldı ve sürekli yerleşim görüldü. Bölge bir süre sonra 600 konuta istinaden 600 evler adıyla anılır oldu ve otobüslerde tarif amaçlı olarak 600 evler ismi kullanıldı.” şeklinde bilgi vermiştir.

M 4-Bahçelievler Mahallesi ile ilgili bulgular

2017 Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi sonuçlarına göre mahalle nüfusu 6457 kişidir. K1 kodlu erkek katılımcı, emekli 65 yaşında, 35 yıldır bu mahallede ikamet ettiğini bildirmiştir. Mahallenin ismi ile ilgili “Mahallenin isminin çok eski olmadığı; Şoför Evleri, YS Evleri, DS Evleri, Afat Evleri, Ağbayır, Nur evlerinin yer aldığı bu bölgenin tek isim adı altında Bahçelievler olarak adlandırıldı. Ayrıca Tokat imar planında bölgenin tek katlı bahçeli lüks evler olarak geçtiğini her bir evin yaklaşık 300m2 kendisine ait bahçesi olduğu için bahçeli evler mahallesi denilmiştir.” şeklinde bilgi vermiştir. K2 kodlu erkek katılımcı, 45 yaşında, mesleği esnaf, 30 yıldır bu mahallede yaşadığını ifade etmiştir. “Mahallenin ismi yeni olmakla birlikte evlerin büyük kısmının bahçeli olması isminin kaynağıdır. Ayrıca yaşanan bir afet sonrası belediye tarafından yapılan afat evleri de mahalle sınırları içerisinde tek katlı ve bahçeli olarak bulunmaktadır.” şeklinde bilgi vermiştir.

M 5- Bedestenlioğlu Mahallesi İle İlgili Bulgular

2017 Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi sonuçlarına göre mahalle nüfusu 3785 kişidir. K1 kodlu erkek katılımcı 60 yaşında, emekli, 25 yıldır bu mahallede ikamet etmiştir. Mahallenin ismi ile ilgili “Bölgenin imara açıldığı yıllarda DSİ Müdürü Süreyya BEDESTENLİOĞLU’nun da kurucu üyesi olduğu Bedestenlioğlu kooperatifi oluşturulmuştu. Hatta o yıllarda Gümenek’ten gelen sol sahil sulama kanalının yapılmasını sağlayan Süreyya BEDESTENLİOĞLU’nun soy ismi zamanla bu muhitin ismi olarak ta kullanıldı. Daha sonraki süreçte bölge ayrı bir mahalle olarak kurulduğunda Bedestenlioğlu adını almıştır.” şeklinde bilgi vermiştir. K2 kodlu erkek katılımcı 58 yaşında, emekli, 58 yıldır mahallede ikamet ettiğini beyan etmiştir. “Bedestenlioğlu kooperatif evlerinin kurucusu Süreyya BEDESTENLİOĞLU’nun soy isminden almaktadır. Önceleri Bedestenlioğlu evleri şeklinde anılan bu bölge daha sonra mahalle ismi olarak kabul edilmiştir.” şeklinde bilgi vermiştir.

M 6- Büyükbeybağı Mahallesi İle İlgili Bulgular

2017 Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi sonuçlarına göre mahalle nüfusu 3383 kişidir. K1 kodlu erkek katılımcı 70 yaşında, çiftçi, 60 yıldır bu mahallede ikamet ettiğini belirtmiştir. Mahalle ile ilgili olarak “Çok önceleri bağlar oldukça fazlaydı. Zamanında buralar beylerin, ağaların, zenginlerin, paşaların yazlık olarak kullandıkları sayfiye yerleriydi. O dönem için lüks olan konaklar bu bölgedeydi. Tabi aynı zamanda konakların dışında alaçuh dediğimiz küçük ahşap evlerde vardı. Halen bahçeli iki katlı evler yer almakla birlikte eski evlerin birçoğu yıkılıp yerine apartmanlar yapıldı. Daha fazla ev olduğu içinde buraya Büyükbeybağı diğer bölgeye de Küçükbeybağı denilmiş.” şeklinde bilgi vermiştir.

M 7-Cami-i Kebir Mahallesi İle İlgili Bulgular

2017 adrese dayalı nüfus kayıt sistemi sonuçlarına göre mahalle nüfusu 773 kişidir. Mahalle ismi ile ilgili K1 kodlu erkek katılımcı 53 yaşında, muhtar, 53 yıldır mahallede ikamet ettiğini beyan etmiştir. Mahalle ismi ile ilgili “Arapça da kebir kelimesi büyük, ulu anlamına gelmektedir. Tokatta yer alan en büyük camilerden olan iki caminin /Ulu cami ve Takyeciler cami/ mahalle sınırlarında kaldığı için bu ismi almıştır.” şeklinde bilgi vermiştir. K2 kodlu erkek katılımcı 30 yaşında, öğretmen, 30 yıldır bu mahallede ikamet ettiğini beyan etmiştir. Mahalle ismi ile ilgili ”Kebir kelimesi kübera’dan gelmektedir büyük, ulu anlamına gelir. O dönemde cami kebir ismi ulu cami mahiyetinde söylenir caminin büyüklüğünden almıştır.” şeklinde bilgi vermiştir.

M 8-Çay Mahallesi İle İlgili Bulgular

2017 Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi sonuçlarına göre mahalle nüfusu 3230 kişidir. Mahallenin ismi ile ilgili K1 kodlu erkek katılımcı 107 yaşında, mesleği çoban ve 42 yıldır mahallede ikamet ettiğini beyan etmiştir. Mahallenin ismi ile ilgili “Eskiden yağmurun çok yağdığı dönemlerde yağmur suları birleşip dağdan yamaç boyunca çay gibi aşağı akarmış. Bu yüzden mahalleye çay ismi verilmiş.” şeklinde bilgi vermiştir. K2 kodlu erkek katılımcı 69 yaşında, mesleği bekçi ve 69 yıldır bu mahallede ikamet ettiğini beyan etmiştir. “Eskiden mahallenin olduğu yerde çay akıyormuş. O yüzden mahalleye çay ismi verilmiştir. Eskiden beri anlatılan bu şekildedir.” şeklinde bilgi vermiştir.

M 9- Cemalettin Mahallesi İle İlgili Bulgular

2017 Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi sonuçlarına göre mahalle nüfusu 1202 kişidir. K1 kodlu erkek katılımcı 55 yaşında, esnaf, 50 yıldır mahalle de ikamet ettiğini beyan etmiştir. Mahalle ile ilgili şu bilgileri paylaşmıştır; “ Osmanlı zamanında yaygın bir şekilde mahalleler kurulan caminin etrafında oluşurdu. Bu bölgede Cemalettin isminde bir din adamı yaşamış. Cemalettin adıyla bir mescit inşa edilmiş ve bu mescidin etrafında mahalle oluşmuş. Günümüzdeki Cemalettin Mahallesi ismini bu mescitten almıştır. Fakat günümüze kadar bu mescit varlığını devam ettirememiştir. Sadece mescit önünde bulunan çeşmeye ait çok az kalıntı günümüze ulaşmıştır.” şeklinde bilgi vermiştir.

M 10- Derbent Mahallesi İle İlgili Bulgular

2017 Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi sonuçlarına göre mahalle nüfusu 2428 kişidir. K1 kodlu erkek katılımcı 65 yaşında esnaf, 65 yıldır mahallede ikamet ettiğini beyan etmiştir. Mahallenin ismi ile ilgili “ Bedestenlioğlu ile Erenler mahallesi arasında yer alan dar boğazın-geçidin ismi derbentti, mahalle de ismini bu boğazdan almıştır. Günümüzde çevre yolu bu boğazdan geçmektedir ve boğaz daha da genişletilmiştir.” şeklinde bilgi vermiştir. K2 kodlu erkek katılımcı 48 yaşında, esnaf, 28 yıldır mahallede ikamet ettiğini beyan etmiştir. “Mahalle sınırlarında yer alan iki dağ yamacı arasında kalmış boğazdan mahallenin ismi gelmektedir. Derbent kelimesi zaten iki dağ arasındaki dar geçittir. Bu şekilde bir geçit boğaz mahallemizde bulunduğundan derbent ismi verilmiştir.” şeklinde bilgi vermiştir.

M 11-Devegörmez Mahallesi ile ilgili Bulgular

2017 Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi sonuçlarına göre mahalle nüfusu 5311 kişidir. Mahallenin ismi ile ilgili K1 kodlu erkek katılımcı, 60 yaşında, mesleği muhtar ve 60 yıldır bu mahallede yaşadığını ifade etmiştir. Mahallenin ismi ile ilgili “Tokat eski dönemlerde İpek yolunun geçtiği güzergâhtaydı. Kervanların geçtiği mahalledeki evlerin içinin görülmemesi için pencereler yüksek yapılmış. Bu yüzden devegörmez mahallesi ismi verilmiş. Ben büyüklerimden bu şekilde duydum.” şeklinde bilgi vermiştir. K2 kodlu erkek katılımcı 66 yaşında, emekli ve doğduğundan beri bu mahalleden ayrılmamış. Mahallenin ismi ile ilgili ise “Eskiden geçen ticaret kervanlarındaki deve üstünde yolculuk yapan insanların evlerin içini görmemeleri için evlerin pencereleri yüksek yapılmış ve bu yüzden Devegörmez ismi verilmiş.” şeklinde bilgi vermiştir. K3 kodlu erkek katılımcı 72 yaşında, emekli ve doğduğundan beri bu mahalleden ayrılmamış. Mahallenin

ismi ile ilgili “Evin pencereleri yüksek olduğu için kervanlar evin içini göremezmiş. Bu yüzden Devegörmez Mahallesi denmiştir.” şeklinde bilgi vermiştir.

M 12-Doğancıbağları Mahallesi İle İlgili Bulgular

2017 Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi sonuçlarına göre mahallede 401 kişi ikamet etmektedir. K1 kodlu erkek katılımcı 78 yaşında, Esnaf, 50 yıla aşkındır mahallede yaşadığını beyan etmiştir. Mahalle isminin nereden geldiği ile ilgili olarak “Burası doğancı bağları olarak bilinir hiç kimseden de neden bu isim konuldu duymadım bunca yıldır” şeklinde bilgi vermiştir.

M 13-Doğukent Mahallesi İle İlgili Bulgular

2017 Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi sonuçlarına göre mahallede 3529 kişi ikamet etmektedir. Mahalle ismi ile ilgili; K1 kodlu erkek katılımcı 53 yaşında, emekli, 9 yıldır mahallede ikamet ettiğini beyan etmiştir. “ 2006 yılında ilk toplu konutun yapılması ile bu alan yerleşime açıldı. Kent merkezinin doğusunda yer alması nedeniyle de Doğukent ismi verilmiştir.” şeklinde bilgi vermiştir.

M 14-Erenler Mahallesi ile ilgili Bulgular

2017 Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi sonuçlarına göre mahalle nüfusu 2166 kişidir. Tokat’ın eski yerleşim yapılarının olduğu mahallelerinden birisidir. K1 kodlu erkek katılımcı, 86 yaşında, mesleği bakırcı ve 35 yıldır bu mahallede ikamet ettiğini beyan etmiştir. Mahallenin ismi ile ilgili “Erenler Devletli Hazretleri isimli mübarek zatın türbesi burada bulunduğu için mahallenin adı da bu türbenin adına verilmiştir.” şeklinde bilgi vermiştir. K2 kodlu erkek katılımcı 47 yaşında, mesleği esnaf ve 47 yıldır bu mahallede yaşadığını ifade etmiştir. Mahalle ismi ile ilgili olarak “Mahallenin ismi burada bu mahallede bulunduğu söylenen türbeden ve mezarlıktan gelmektedir.” şeklinde bilgi vermiştir.

M 15- Esentepe Mahallesi İle İlgili Bulgular

2017 Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemine göre mahalle nüfusu 14598 kişidir. K1 kodlu erkek katılımcı, 53 yaşında, emekli, 41 yıldır bu mahallede yaşadığını belirtmiştir. Mahallenin ismi ile ilgili “Bu mahalle çevresine göre yüksekte kalan bir bölgedir. Çevresinde yüksek binaların olmamasından ve az sayıda ev olmasından dolayı aşırı rüzgârlı bir alandır. Bu aşırı rüzgârlardan dolayı zamanında mahalle bu ismi almıştır. Çocukluğumuzda burada ki kanala girdik yaz aylarında dahi aşırı şekilde esinti vardı.” şeklinde bilgi vermiştir. K2 kodlu erkek katılımcı, 68 yaşında, emekli, 60 yıldır bu mahallede yaşadığını belirtmiştir. Mahalle ismi ile ilgili “ Esentepe mahallesinin isminin bugün Bahçelievler mahallesi sınırları içerisinde kalmış olan tepeden almıştır, aynı isimle de bilinen bir cami de bugün o bölgede bulunmaktadır.” şeklinde bilgi vermiştir.

M 16-Geyras Mahallesi İle İlgili Bulgular

2017 Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemine göre mahalle nüfusu 362 kişidir. K1 kodlu erkek katılımcı 70 yaşında, çiftçi, 50 yıldır bu mahallede ikamet ettiğini beyan etmiştir. Mahalle ismi ile ilgili olarak;

“Kırsal tarzda evlerin bulunduğu bu bölgede zamanında Geyranlıoğulları adıyla köklü bir aile yaşamış. Bu muhit de sonraları bu ailenin ismiyle anılmış.” şeklinde bilgi vermiştir. K2 kodlu erkek katılımcı 64 yaşında, emekli zabıt kâtibi, 58 yıldır mahallede ikamet ettiğini beyan etmiştir. Mahalle ismi ile ilgili olarak “O bölgede yaşayan Geyraslıoğulları soyadıyla bir aile yaşamaktaydı. Resmi evraklar da çok önceleri bu soy isime bizzat denk geldim.” şeklinde bilgi vermiştir.

M 17-Gezirlik Mahallesi İle İlgili Bulgular

2017 Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemine göre mahalle nüfusu 1168 kişidir. K1 kodlu erkek katılımcı 90 yaşında, çiftçi, 55 yıldır bu mahallede ikamet ettiğini beyan etmiştir. Mahalle ismi ile ilgili olarak “Önceleri

bu bölgede sürekli yerleşim yoktu sadece yaz aylarında kullanılan kışın yaşayan kimsenin kalmadığı sayfiye yeri idi. Yazdan yaza gelinen bahçe evleriydi bunlar. Bir gezme, gezinti yeri sayfiye yeri olduğu için de bu isim konmuş olabilir.” şeklinde bilgi vermiştir. K2 kodlu bayan katılımcı 58 yaşında, emekli, 58 yıldır mahallede ikamet ettiğini beyan etmiştir. Mahalle ismi ile ilgili olarak “ Önceleri buralar Ermeni ailelere ait bahçeler olduğu söylenirdi. Burada Gezeryan isminde bir ailenin yaşadığı ve gezirlik isminin o aileden geldiği anlatılırdı.” şeklinde bilgi vermiştir.

M 18-Gülbahar Hatun Mahallesi İle İlgili Bulgular

2017 Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemine göre mahalle nüfusu 6102 kişidir. K1 kodlu erkek katılımcı, 65 yaşında, emekli, 50 yıldır mahallede ikamet ettiğini beyan etmiştir. Mahallenin ismi ile ilgili “ Bu bölge hep meydan olarak anılmış. Çok önceleri Osmanlı zamanında Tokat’ta namazgâh burası imiş ve toplu bir şekilde bayram namazları felan burada kılınmış. Bugün de meydan olarak bilinir. Gülbahar Hatun ismi ise sultan II. Beyazıd’ın annesi olan Gülbahar Hatun’dan gelmiştir. Aynı isimle mahallemizde bir de cami var.” şeklinde bilgi vermiştir. K2 kodlu erkek katılımcı 35 yaşında, esnaf, 35 yıldır mahallede yaşadığını beyan etmiştir. Mahalle ismi ile ilgili “ Sultan II. Beyazıd’ın annesi Gülbahar Hatun için bu meydana cami, medrese ve imareten oluşan bir külliye yaptırdığı için mahalle ismi de Gülbahar Hatun ismini almış zamanında.” şeklinde bilgi vermiştir.

M 19-Güneşli Mahallesi İle İlgili Bulgular

2017 Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemine göre mahalle nüfusu 1736 kişidir. K1 kodlu erkek katılımcı 60 yaşında, esnaf, 60 yıldır bu mahallede ikamet ettiğini beyan etmiştir. K1 kodlu katılımcı mahalle ile ilgili olarak; “Önceleri buralar bağlar mahallesi idi. Toki’den tutunda buraya kadar bağlar mahallesi muhtarlığı olarak tek muhtarlıktı. Tokat’ın en çok güneş alan yerlerinden olduğu için de bu mahalleye güneşli adı verildi.” şeklinde bilgi vermiştir. K2 kodlu erkek katılımcı 65 yaşında, emekli, 65 yıldır bu mahallede ikamet ettiğini beyan etmiştir. K2 kodlu katılımcı mahalle ile ilgili olarak; “1984-1985 yıllarında yanlış hatırlamıyorsam bu ismi aldı. Önceleri miskene bağları adıyla bilinirdi. Gündoğumundan günbatımına kadar devamlı güneş aldığı için mahalleye bu isim verilmiştir.” şeklinde bilgi vermiştir.

M 20- Hoca Ahmet Mahallesi İle İlgili Bulgular

2017 Adrese dayalı nüfus sistemine göre mahallede 1610 kişi ikamet etmektedir. Katılımcılarla gerçekleştirilen görüşmeler de mahalle ismi ile ilgili bilgi elde edilememiştir.

M 21-Kabe-i Mescit Mahallesi ile ilgili Bulgular

2017 Adrese dayalı nüfus sistemine göre mahallede 831 kişi ikamet etmektedir. Bu mahallede ulaşılan K1 kodlu erkek katılımcı, 80 yaşında, emekli ve 31 yıldır bu mahallede oturduğunu beyan etmiştir. Mahalle ismi için ise “Bu mahalle içinde bulunan Kabe-i Mescit Camii’nin temeli atılırken buraya Kabe’den toprak getirilmiş, caminin adı Kabe-i Mescit Camii olmuştur. Mahallenin ismi de buradan gelmektedir.” şeklinde bilgi vermiştir. K2 kodlu erkek katılımcı ise, 71 yaşında, esnaf ve 33 yıldır bu mahallede ikamet ettiğini bayan etti. Mahalle ismi için ise “Mahallenin ismi mahallede bulunan camiden gelmektedir.” şeklinde bilgi vermiştir. Mahallede Cami-i Kebir Sokak üzerinde bulunan Kabe-i Mescit Camii’nin yapım tarihi tam olarak bilinmemekle beraber şehrin en eski camilerindendir.

M 22- Kaleardı Mahallesi İle İlgili Bulgular

2017 adrese dayalı nüfus kayıt sistemi sonuçlarına göre mahallede 3375 kişi ikamet etmektedir. Mahalle ismi ile ilgili; K1 kodlu erkek katılımcı 55 yaşında, emekli, 48 yıldır mahallede ikamet ettiğini beyan etmiştir. Mahalle ismi ile ilgili olarak “Eski belediye başkanlarımızdan Hüdaî SAYIBAŞ döneminde 1983 yılında mahallemiz cennet mahallesi ismini almıştı. Öncesinde ise bugün ki gibi Kaleardı idi. 2004 yılında ise resmi olarak tekrar Kaleardı ismine kavuşmuştur. Zamanında bizlere anlatılan cumhuriyet meydanından

buraya baktığımızda mahallemiz kalenin arkasında kaldığı için bu ismin verildiği söylenirdi. Önceden şehrin merkezi Sulusokak çarşısı şimdiki hükümet konağı en merkezi yerlerdi. Buralarda ise hep gecekondular vardı bugün hala gene vardır. Kalenin arka kısmında bulunduğundan da Kaleardı ismini almıştır. Kalenin yüzü Sulusokağa doğru dönüktür.” şeklinde bilgi vermiştir.

M 23- Karşiyaka Mahallesi İle İlgili Bulgular

2017 adrese dayalı nüfus kayıt sistemi sonuçlarına göre mahallede 13770 kişi ikamet etmektedir. K1 kodlu erkek katılımcı 43 yaşında, esnaf, 13 yıldır mahallede ikamet ettiğini beyan etmiştir. Mahalle ismi ile ilgili “ Yeşilırmağın tozanlı kolu şehri ikiye bölmektedir, eskiden bu bölge de çok fazla yerleşim mevcut değildi ve bu bölge de büyük üzüm bağları vardı. Ulaşımında sadece Hıdırlık /taş/ köprüden geçişle sağlanmaktaydı. Irmak yatağı tarafından iki yaka ayrılan ve kentin tam karşısında yer alması nedeniyle bu ismi almıştır.” şeklinde açıklamıştır. K2 kodlu erkek katılımcı 70 yaşında, emekli, 50 yıldır mahallede ikamet ettiğini beyan etmiştir. Mahallenin ismi ile ilgili “50 yıl önce geldiğimizde MALKAYASI ismi ile anılırdı, mahallelerin küçültülmesi kararıyla bu muhit şehrin karşısında olması ve yeşilırmağın karşı geçesinde yer alması nedeniyle bu ismi almıştır.” şeklinde açıklamıştır. K3 kodlu erkek katılımcı 80 yaşında, işçi emeklisi, 45 yıldır bu mahallede ikamet ettiğini beyan etmiştir. Mahalle isminin nereden geldiği ile ilgili “ bu bölge Tokat’ın kuzey karşısında yer almakta, önceden bu kadar fazla konut ve yerleşme burada yoktu bu bölge de hep üzüm bağları vardı 1970’li yıllara kadar buralar mevsimlik bağlardı daha sonra sürekli yerleşmeler gerçekleşti bu nedenle de Karşiyaka ismi verildi. Karşıya geçiş o dönemde ulaşım sınırlı olduğu için zordu ve sel baskınları da ırmaktan geçişi zorlaştırırdı.” Şeklinde bilgi vermiştir.

M 24- Kaşıkçıbağları Mahallesi İle İlgili Bulgular

2017 adrese dayalı nüfus kayıt sistemi sonuçlarına göre mahallede 2046 kişi ikamet etmektedir. K1 kodlu erkek katılımcı 77 yaşında, çiftçi, 62 yıldır mahallede ikamet ettiğini beyan etmiştir. Mahallenin ismi ile ilgili “Sivas ilinden bu bölgeye gelen Kürt Hacı’nın çocukları adıyla bilinen aile bağ zamanı hasat için gelirlerdi. O dönemde buralar olduğu gibi bağılıktı. Bağ hasadı bitene kadar mevsimlik olarak burada kalırlar aynı zamanda tahta kaşık yapar çevreye de yaptıkları tahta kaşıkları satarlardı. Hasat bittiğinde ise de tekrar dönerlerdi ve bu bağlar kaşıkçı bağları adıyla anılır oldu.” şeklinde bilgi vermiştir. K2 kodlu erkek katılımcı 70 yaşında, çiftçi, 57 yıldır bu mahallede ikamet ettiğini beyan etmiştir. Mahalle ismi ile ilgili “Daha önceleri bu mahalle bir süre Karşiyaka mahallesine bir dönemde güneşli mahallesine bağlı idi. Kaşıkçı bağları ismi ile de duyduğumuz bu bağlarda kaşık yapıp satan Sivaslı bir aileden aldığıydı. Önceleri buralar bağılık, bahçelikti üzüm bağları vardı. Hatta o aile eşrafından biri bu bağlarda yaşayan bir ailenin kızı ile evlenmiş o aileye gelin gittiği söylenirdi.” şeklinde bilgi vermiştir.

M 25- Kemer Mahallesi İle İlgili Bulgular

2017 adrese dayalı nüfus kayıt sistemine göre mahalle nüfusu 1063 kişidir. K1 kodlu erkek katılımcı 56 yaşında, işçi emeklisi ve 56 yıldır bu mahallede ikamet ettiğini beyan etmiştir. K1 kodlu katılımcı mahalle ismi ile ilgili olarak şu bilgileri vermiştir: “Önceleri burada kemerli bir köprü vardı. Hatta köprüünün kemerinin altından at arabası geçebiliyordu. Bu bölge bu köprüden ötürü bu ismi almıştır. Hatta mahallenin üst bölgeleri kemer, biraz alt kısımları kemer bağları ve daha alt kısımları kemer köprü olarak bilinir. Benim çocukluğumda bu mahalle perakende mahallesine bağlıydı. Daha sonra perakende mahallesinden ayrılarak kemer mahallesi adını aldı. Fakat mahalleye ismini veren kemerli köprü günümüze ulaşmamıştır. Geyras mahallesinde benzer şekilde inşa edilmiş kemerli bir köprü ise hala kullanıma açık haldedir.” şeklinde bilgi vermiştir.

M 26- Küçükbeybağı Mahallesi İle İlgili Bulgular

2017 adrese dayalı nüfus kayıt sistemine göre mahalle nüfusu 2224 kişidir. K1 kodlu erkek katılımcı 53 yaşında, esnaf ve 45 yıldır bu mahallede ikamet ettiğini beyan etmiştir. K1 kodlu katılımcı mahalle ismi ile ilgili olarak şu bilgileri vermiştir:

“Önceleri bu bölgede üzüm bağları, cevizlikler ve elma bahçeleri vardı. Bu üzüm bağlarından el yapımı şaraplar yapılırdı. Evlerde de çok büyük küpler bulunurdu. Eskinin bey, ağa, zengin olanları bağlık bahçelik olarak bu bölgede otururlardı. Mahalle bu bağlardan ismini almış.” şeklinde bilgi vermiştir.

M 27-Kümbet Mahallesi ile ilgili Bulgular

2017 adrese dayalı nüfus kayıt sistemine göre mahalle nüfusu 3332 kişidir. K1 kodlu kadın katılımcı 56 yaşında, esnaf ve 51 yıldır bu mahallede yaşadığını beyan etmiştir. Mahalle ismi ile ilgili ise “Mahallenin kurulduğu yer uzaktan bakıldığında kümbete benzediği için mahalleye bu isim verilmiştir. Hatta burada eski bir kümbetin varlığı da tahmin edilmekteymiş.” şeklinde bilgi vermiştir. K2 kodlu erkek katılımcı 64 yaşında, emekli ve 64 yıldır bu mahallede yaşamaktadır. Mahalle ismi ile ilgili “ Mahallenin yerleşim yeri kümbete benzetildiği için kümbet ismi verilmiştir. Hatta eskiden burada bir de kümbet varmış.” şeklinde bilgi vermiştir.

M 28-Mahmut Paşa Mahallesi İle İlgili Bulgular

2017 adrese dayalı nüfus kayıt sistemi sonuçlarına göre mahallede 5924 kişi ikamet etmektedir. Katılımcılarla gerçekleştirilen görüşmeler de mahalle ismi ile ilgili bilgi elde edilememiştir.

M 29-Mehmet Paşa Mahallesi İle İlgili Bulgular

2017 adrese dayalı nüfus kayıt sistemi sonuçlarına göre mahallede 3234 kişi ikamet etmektedir. Mahalle ismi ile ilgili olarak K1 kodlu erkek katılımcı 57 yaşında, çiftçi, 48 yıldır mahallede ikamet ettiğini beyan etmiştir. Mahalle ismi ile ilgili “ Mahalle ile aynı isimde Mehmet PAŞA camisi bugün hala kullanılmakta o caminin de Tokat vilayet olmadan önce Sivas şehrinin nahiyesi idi o zamanlar Sivas valisi Genç Mehmet Paşa tarafından yaptırılmış. Caminin ismi gibi mahallenin ismi de günümüze Mehmet Paşa olarak kalmıştır.” şeklinde bilgi vermiştir.

M 30-Oğul Bey Mahallesi ile ilgili bulgular

2017 adrese dayalı nüfus kayıt sistemi sonuçlarına göre mahallede 1023 kişi ikamet etmektedir. Mahalle ismi ile ilgili olarak K1 kodlu erkek katılımcı 76 yaşında, işçi emeklisi, 72 yıl bu mahallede yaşadığını beyan etmiştir. Mahalle ismi ile ilgili “ Büyüklerimiz anlatırdı zamanında burada bir bey yaşamış bu bölgeye su getirmek için çok uğraşmış ama bi türlü getirememiş. Daha sonra bu beyin oğlu güjgüj dağı üzerinden bu bölgeye suyu getirmeyi başarmış. Ve bu suya Oğulbey suyu adı verilmiş ve çeşmede yapılmış fakat bu çeşme günümüze ulaşamamış. Oğulbey ismi bundan gelmekte.” şeklinde bilgi vermiştir. K2 kodlu erkek katılımcı 60 yaşında, emekli, 60 yıldır mahallede ikamet ettiğini beyan etmiştir. Mahalle ismi ile ilgili olarak “Biz büyüklerimizden bu mahallenin isminin bu dağda gözesi olan Oğulbey suyundan geldiğini duymuştuk. Hatta bu Oğulbey suyundan Evliya Çelebi seyahatnamesinde de bahsediyormuş yani o kadar eski. Oğulbey çeşmesinin de var olduğu söylenirdi.” şeklinde bilgi vermiştir.

M 31-Örtmeliönü Mahallesi İle İlgili Bulgular

2017 adrese dayalı nüfus kayıt sistemi sonuçlarına göre mahallede 1762 kişi ikamet etmektedir.

K1 kodlu erkek katılımcı 60 yaşında, çiftçi, 35 yıldır mahallede yaşadığını beyan etmiştir. Mahalle ismi ile ilgili olarak “ Önceleri bu mahallenin ismi Hacı Hasan Bölüğü imiş. Buradaki evlerin çoğunun önünde örtme denilen üzeri örtülü alanlar vardı bugün köy evlerinde de bu vardır hayvanlar içinde gölgelik olsun

diye bu örtmeler bulunur. Bu bölgede yaşayanlar hep hayvancılıkla geçinirlerdi 400'e yakın hayvan olduğunu ben hatırlıyorum bu yamaçlarda hayvanlar otlatılır güdülürdü. Örtmelerin çoğu da üzüm devekleri ile kaplıydı. Her evin önünde bu örtmeler olduğu için de Örtmeliönü ismini almış.” Şeklinde bilgi vermiştir. K2 kodlu erkek katılımcı 74 yaşında, zanaatkâr, 70 yıldır bu mahallede ikamet ettiğini beyan etmiştir. Mahalle ismi ile ilgili “ Evlerin önünde örtme vardı işte hanenin varsa atı, hayvanı, eşeği için yoksa gölgelik olarak kullanma amaçlı her evin önünde olduğundan buraya Örtmeliönü ismi verilmiş zamanında.” şeklinde bilgi vermiştir.

M 32-Perakende Mahallesi ile ilgili Bulgular

2017 adrese dayalı nüfus kayıt sistemine göre mahalle nüfusu 5592 kişidir. K1 kodlu erkek katılımcı 63 yaşında, mesleği muhtar ve 63 yıldır bu mahallede ikamet ediyor. Mahalle ismi ile ilgili “ Mahallede eskiden dağınık bir yerleşme varmış. Mahalledeki müstakil evler dağınık bir şekilde yapılmış. Bu yüzden mahalleye perakende ismi verilmiştir.” şeklinde bilgi vermiştir. K2 kodlu erkek katılımcı 66 yaşında emekli ve 66 yıldır bu mahallede ikamet etmektedir. Mahallenin ismi ile ilgili “Mahalle ismini dağınık yerleşmeden almıştır. Mahalledeki evler seyrek olduğu için perakende ismi verilmiştir.” şeklinde bilgi vermiştir.

M 33- Semerkant Mahallesi İle İlgili Bulgular

2017 Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi sonuçlarına göre mahallede 2078 kişi ikamet etmektedir. K1 kodlu erkek katılımcı, 58 yaşında, emekli, 58 yıldır mahallede ikamet ettiğini beyan etmiştir. Mahalle ismi ile ilgili olarak “ Önceden burası pavyon sokağı olarak bilinirdi bu sokak üstünde oda oda konaklama yerleri olduğundan bu isimle anılırdı. Çok önceleri Semerkant şehrinden Türkmenler buraya getirilip yerleştirildiği içinde Semerkant adını almış.” şeklinde bilgi vermiştir. K2 kodlu erkek katılımcı, 62 yaşında, esnaf, 46 yıldır bu mahallede ikamet ettiğini beyan etmiştir. Mahalle ismi ile ilgili olarak “ Mahallemize eskiden Orta Asya'dan Türkmen ailelerin getirilip yerleştirildiği söylenmekteydi. Buna istinaden de bu isim verilmiş.” şeklinde bilgi vermiştir.

M 34- Seyitnecmettin Mahallesi İle İlgili Bulgular

2017 adrese dayalı nüfus kayıt sistemi sonuçlarına göre mahallede 881 kişi ikamet etmektedir. K1 kodlu erkek katılımcı 85 yaşında, esnaf emeklisi, 85 yıldır bu mahalle de ikamet ettiğini beyan etmiştir. Mahalle ismi ile ilgili “Mahallemizde hala kullanılan caminin yapılmasını sağlayan Seyit Necmettin isimli zattır. Kendisine Seyid sıfatı peygamber efendimizin soyundan geldiği için verilmiştir. Zamanında Horasan bölgesinden buraya gelmiş bu mescidi inşa etmiş sonrasında da cami etrafında bu mahalle oluşmuş. Seyid Necmettin'in evveliyatından, soyundan geldiği bilinen Nuri Sayın hocamız da uzun yıllar bu mahallede yaşamıştır kendisinin dedeleri olur.” şeklinde bilgi vermiştir.

M 35- Soğukpınar Mahallesi ile ilgili Bulgular

2017 Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi sonuçlarına göre mahallede 5311 kişi ikamet etmektedir. Mahallenin ismi ile ilgili K1 kodlu erkek katılımcı, 40 yaşında, mesleği muhtar ve 15 yıldır bu mahallede ikamet ettiğini beyan etmiştir. Mahallenin ismi ile ilgili ise “Mahmutpaşa Mahallesi ile Soğukpınar Mahallesi arasında bir çeşme, pınar var. Bu çeşme Mahmutpaşa Mahallesi'ne de ismini veren Mahmutpaşa'nın kabrinin yanına yapılmış ve o mahalleye Soğukpınar adı verildiğini biliyorum.” şeklinde bilgi vermiştir. K2 kodlu erkek katılımcı ise, 67 yaşında, mesleği emekli ve 40 yıldır bu mahallede ikamet ettiğini beyan etmiştir. Mahallenin ismi ile ilgili “Mahallede bir çeşme bulunur, suyu soğuk olduğu için Tokat'ın genelinde bilinen bir çeşmedir. Mahalleye de bu çeşmenin adı verilmiştir.” şeklinde bilgi vermiştir.

M 36- Topçam Mahallesi İle İlgili Bulgular

2017 Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemine göre mahalle nüfusu 6238 kişidir. K1 kodlu erkek katılımcı, 51 yaşında, muhtar 13 yıldır mahallede yaşadığını belirtmiştir. Mahalle ismi ile ilgili ise “Mahallenin kuruluş yeri itibari ile Karadeniz bölgesinde yer alan Canik dağlarının uzantısı Topçam dağının yamaçlarında yer alması nedeniyle isminin var olan Topçam dağından almıştır.” şeklinde bilgi vermiştir.

M 37- Topçubağı Mahallesi ile ilgili Bulgular

2017 Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemine göre mahalle nüfusu 2059 kişidir. K1 kodlu erkek katılımcı, 71 yaşında, emekli ve 44 yıldır bu mahallede yaşadığını ifade etmiştir. Mahalle ismi ile ilgili ise “ Mahallede eskiden üzüm bağlarının bulunduğu bahçeler varmış. Aynı zamanda bu bölge ordunun konaklama yeri olarak kullanılırmış. Daha sonra askeriye bu bölgeyi kullanmamaya başlayınca bölgenin ismi Topçubağı olarak kalmış eskiler hep bunu anlatmıştır. 1976 yılından sonra bölge imara açılmış ve mahalle bugünkü haline gelmiştir.” şeklinde bilgi vermiştir. K2 kodlu erkek katılımcı 60 yaşında, mesleği muhtar ve doğduğundan beri bu mahallede ikamet etmektedir. Mahalle ismi ile ilgili “Mahallede eskiden üzüm bağları varmış. Aynı zamanda burada ya askeri birlik varmış ya da askeri birliğin konaklama yeriymiş. Bu yüzden buranın ismi Topçubağı kalmış.” şeklinde bilgi vermiştir.

M 38- Yarahmet Mahallesi İle İlgili Bulgular

2017 adrese dayalı nüfus kayıt sistemine göre mahalle nüfusu 1486 kişidir. K1 kodlu erkek katılımcı 51 yaşında, memur, 45 yıldır mahalle de ikamet ettiğini beyan etmiştir. Mahalle isminin nereden geldiği ile ilgili “ Mahalle adını Kanuni Sultan Süleyman döneminde yaşamış Yar Ahmet isminde zengin varlıklı biri olduğu bilinmektedir. Bununla birlikte önemli vakıf çalışmaları gerçekleştiren bir zat olduğu bilinmektedir. Her ne kadar kabrinin mahalle sınırları içerisinde olduğu söylene de Yar Ahmet ve oğlu Hüseyin’in kabri bugün Avlunlar kasabası Eze köyünde bulunmaktadır. Yar Ahmet oğlu Hüseyin babasının hayrına Eze köyü camini yaptırmış ve bu cami günümüzde de kullanılmaya devam etmektedir.” şeklinde bilgi vermiştir. K2 kodlu erkek katılımcı 63 yaşında, emekli, çocukluğundan beri bu mahallede yaşadığını beyan etmiştir. Mahalle ismi ile ilgili olarak “ Bu mahallede Yar Ahmet adıyla bir türbe bulunmaktadır mahalle ismi de bu türbe isminden gelmektedir.” şeklinde bilgi vermiştir.

M 39- Yenimahalle Mahallesi İle İlgili Bulgular

2017 adrese dayalı nüfus kayıt sistemine göre mahalle nüfusu 7221 kişidir. K1 kodlu erkek katılımcı 52 yaşında, esnaf, 48 yıldır mahallede ikamet ettiğini beyan etmiştir. Mahalle ismi ile ilgili olarak “ Daha öncesinde burası doğancı bağları mahallesine bağlı idi. 1993 yılında belediye kararı ile doğancı bağlarında ayrıldı ve 1994’te mahalle muhtarlığı oluşturuldu. Mahalle ismi ise yeni kurulduğu için çok fazla bir geçmişi olmadığından bu isim verilmiş, yeni bir mahalle olarak.” şeklinde bilgi vermiştir.

M 40- Yeniyurt Mahallesi İle İlgili Bulgular

2017 adrese dayalı nüfus kayıt sistemine göre mahalle nüfusu 2618 kişidir. K1 kodlu erkek katılımcı 79 yaşında, çiftçi, 46 yıldır mahallede ikamet ettiğini beyan etmiştir. Mahalle ismi ile ilgili olarak “ Mahallemiz evvelen Kaleardı mahallesine bağlıydı. Muhtarla işimiz olduğunda, seçimler de oy kullanmak için mecburen Kaleardına gidiyorduk. Kaleardı mahallesi uzak geldiğinden mahalle kuralım dedik. Kurduğumuz mahalle yeni bi yerleşim yeri olduğu için de Yeniyurt ismini verdik.” şeklinde bilgi vermiştir. K2 kodlu erkek katılımcı 78 yaşında, esnaf, 44 yıldır mahallede ikamet ettiğini beyan etmiştir. Mahalle ismi ile ilgili olarak “ Mahallemizin çok eski bir tarihi yoktur. Kaleardı’ndan ayrılınca yeni yerleşim olarak bu ismi almıştır.” Şeklinde bilgi vermiştir.

M 41- Yeşilirmak Mahallesi İle İlgili Bulgular

2017 adrese dayalı nüfus kayıt sistemine göre mahalle nüfusu 11691 kişidir. K1 kodlu erkek katılımcı 87 yaşında, esnaf, 47 yıldır mahallede ikamet ettiğini beyan etmiştir. Mahalle ismi ile ilgili “ İrmak yatağı önceden buradan dağınık halde geçirdi bugün mahallenin bulunduğu alan tamamen ırmak yatağıydı. Yeşilirmak taşıdığı buraları basardı. Bugün bina temeli için eştiğinde hala kum çıkmaktadır. Zamanla ırmak ıslah edildi baraj yapıldı ve yatağı daraldı. Yeşilirmak da bu mahalleye ismini verdi.” şeklinde bilgi vermiştir. K2 kodlu erkek katılımcı 76 yaşında, çiftçi, 53 yıldır mahallede ikamet ettiğini beyan etmiştir. Mahalle ismi ile ilgili olarak “ Sel geldiğinde buraların tamamen su alırdı. Şimdi ise su azaldı ırmak yatağı daraldı. Bu bölgede ırmak yatağı olduğu için Yeşilirmak ismini almış.” şeklinde bilgi vermiştir.

M42-Yeşilova Mahallesi İle İlgili Bulgular

2017 adrese dayalı nüfus kayıt sistemine göre mahalle nüfusu 507 kişidir. K1 kodlu erkek katılımcı 55 yaşında, esnaf, 50 yıldır bu mahallede ikamet ettiğini beyan etmiştir. Mahalle ismi ile ilgili olarak “Bizim mahallemiz şu karşı tepelerden baktığınızda yemyeşil görünür. Mahallemizde dümdüz tarım arazileri ve bu arazilerin kenarında tarla sahiplerinin müstakil evleri vardır. İşte bu yeşillik arazinin düz ova olmasından dolayı mahallemize Yeşilova ismi verilmiştir.” şeklinde bilgi vermiştir.

Araştırma kapsamında “Mahalle isimlerinden ismini nereden aldığı bilinmeyen mahalle var mıdır?” alt problemine ait bulgular şu şekildedir:

Araştırma kapsamında Doğancı Bağları, Hoca Ahmet ve Mahmut Paşa mahallelerinde katılımcılar mahalle isminin nereden geldiği, anlamının tam olarak ne olduğu noktasında “Ben doğdum doğal bu mahalle bu adla anılır, hiç duymadım ne büyüklerimden ne de bi başkasından” şeklinde bilgi vermiştir.

Araştırma kapsamında “7. Sınıf öğrencilerinin yaşadıkları mahalle isminin nereden geldiğine ait bilgileri nelerdir?” alt problemine ait bulgular şu şekildedir:

Araştırma kapsamında toplamda 35 öğrenci ile görüşme yapılmış ve öğrencilere Ek 2 görüşme formu uygulanmıştır.

Tablo 2. Öğrencilerin “yaşadığınız mahalle ismi nedir?” sorusuna ait verdikleri cevapların sayısal durumu

Yaşadığınız mahallenin ismi nedir?	f	%
Doğru cevap	30	85.7
Yanlış cevap	5	24.3
Toplam	35	100

Araştırma kapsamında “Yaşadığınız mahallenin ismi nedir?” sorusuna 35 öğrencinin yanıt verdiği ve 30 öğrencinin verdiği cevapların var olan mahalle isimlerinden birini ifade ederken 5 öğrencinin; “Dr.Remzi Topçam”, “Sulusokak”, “Yukarı Kaşıkçı Bağları”, “Sulusokak”, “Yazıcıoğlu” şeklinde cadde ve sokak isimlerini mahalle ismi olarak ifade ettikleri görülmektedir.

Tablo 3. Öğrencilerin Mahalle İsmi Nereden Almıştır? Sorusuna Verdiği Cevapların Sayısal Durumu

Yaşadığınız mahalle ismini nereden almıştır?	f	%
Doğru cevap	11	31.4
Yanlış cevap	8	22.8
Bilmiyorum	16	45.7
Toplam	35	100

Öğrencilerin “Yaşadığınız mahalle ismini nereden almıştır?” Sorusuna verdikleri cevaplar incelendiğinde 11 öğrencinin cevabı doğru iken 8 öğrencinin yanlış/doğru olmayan bilgiler verdiği, 16 öğrencinin ise yöneltilen soruyu bilmiyorum şeklinde yanıtladığı görülmektedir. Mahalle isminin nereden geldiğini doğru şekilde yanıtlayan öğrenciler;

Ö1 “Mahalle de Peygamber efendimizin soyundan gelen kişi yaşamış olduğundan almış”

Ö2 “Önceden burada ermiş insanlar oturuyormuş. Sonrasında mahallenin adını Erenler koymuşlar ermişler-erenler”

Ö3 “Uzun zamanlar önce ermiş insanlar yaşamış bu yüzden o ermiş insanlardan alıp erenler yapmışlar ermiş insanlardan erenler olmuş”

Ö4 “Eskiden buradan ırmak geçtiği için Yeşilırmak ismini almış”

Ö5 “ Dağlar arasında ki dar geçit”

Ö6 “ Sözlük anlamı iki dağ arasındaki dar geçit”

Ö7 “Tokat’ın doğusunda olduğu için”

Ö8 “Şehrin doğusunda olduğu için”

Ö9 “II. Beyazıt validesi için Hatuniye camisini inşa ettirmiş bu cami meydan camii olarak ta bilinmektedir. Buradan almıştır.”

Ö10 “Bahçelievler yoğun olduğu için”

Ö11 “ Gülbahar hatun II. Beyazıt’ ın annesidir mahalle ismini buradan almıştır.”

Mahalle isimlerinin nereden geldiğini isminin belirlenmesinde etkili olan durumları yaklaşık olarak ifade edebildikleri görülmektedir.

Araştırma kapsamında “7. Sınıf öğrencilerinin Sosyal Bilgiler dersinde ders içi-ders dışı faaliyetlerde Sözlü Tarih uygulaması gerçekleştirme durumları nelerdir?” alt problemine ait bulgular şu şekildedir: Araştırma sürecinde 35 öğrenciye yöneltilen sözlü tarih uygulamasına ilişkin soruya tüm öğrenciler olumsuz cevap vermişlerdir.

Tablo 4. Öğrencilerin ders içi-ders dışı sözlü tarih uygulaması gerçekleştirme durumları

Ders içi- ders dışı sözlü tarih uygulaması gerçekleştirdiniz mi?	f	%
Hayır-yapmadık-bilmiyorum	28	80
Yanlış cevap	7	20
Toplam	35	100

Tablo 4'e bakıldığında tüm öğrencilerin sözlü tarihe ilişkin olumlu yanıt veremedikleri görülmektedir. Öğrencilerin %80'i sözlü tarih uygulamalarına ilişkin hayır-yapmadık-bilmiyorum şeklinde yanıtladığı görülmektedir. Öğrencilerden %20'si ise yapmış oldukları yazılı tarih çalışmalarını sözlü tarih uygulaması olarak ifade ettikleri görülmektedir. Öğrencilerin vermiş olduğu sözlü tarihe ilişkin yanlış cevaplar;

Ö1 "Bazı tarihi eserler ve bazı ünlü Türk düşünürler hakkında çalışmalar yaptık"

Ö2 "Evet yaptım. Osman Gazi'den Mehmed Vahdettin'e kadar olan Türk padişahlarının hayatlarını hem bir kitap gibi sayfa sayfa yazıp hem de ezberlemiştım."

Ö3 "Dersle ilgili çeşitli oyun oynuyorduk"

Ö4 "Yaptık, işlediğimiz konuyla ilgili oyun oynadık. Soru cevap şeklinde gerçekleştirdik. Çeşitli kartlarla, eğlenceli oyunlar oynadık."

Ö5 "evet yapmışım. Kaşgarlı Mahmut'un hayatını anlatmışım."

Ö6 "Evet, Ali Kuşçu'yu yapmışım ve hayatını anlatmışım. Sınıfta tahtaya çıkıp."

Ö7 "Fon kartonlarına resim yapıştırdım yazılar yazdık Atatürk'ün hayatıyla alakalı"

Tartışma ve Sonuç

Toplumun bir arada varlığını sürdürmesini sağlayan, toplumu ortak bir paydada bir araya getiren en önemli unsur kültürdür. Araştırma kapsamında maddi ve manevi kültür öğelerinin etkisiyle isimlerini almış olan Tokat ili merkez ilçede yer alan 42 mahalle sözlü tarih uygulaması ile belirlenmeye çalışılmıştır. Bu bağlamda araştırma kapsamında katılımcılarla gerçekleştirilen görüşmeler sonucunda 39 mahalle isminin nereden geldiği, bu ismin verilmesinin temel nedeni belirlenmeye çalışılmıştır. Katılımcılarla gerçekleştirilen görüşmeler sırasında bazı katılımcıların kendilerini ifade etme noktasında güçlük çektiği, buna bağlı olarak da yöneltilen sorulara net cevaplar veremedikleri görülmüştür. Bazı katılımcılar ise şahsi bilgilerinin paylaşılması noktasında tedirginlik yaşadıkları ve vermiş oldukları bilgilerin kendilerine ilerleyen süreçte çeşitli sıkıntılar yaşayacağına dair tedirginlikler saptanmıştır. Tüm bu çekimserlik ve çeşitli kaygıların etkisi azaltılmaya çalışılıp araştırma sonucunda mahalle isimleri belirlenirken coğrafi unsurlar, gerçekleşen olay ve durumlar, kişiler, tarihi etmenlerin rol oynadığı görülmüştür. Mahalle isimleri belirlenirken gelişigüzel şekilde davranılmadığı, çeşitli durumlara istinaden bu isimleri aldığı görülmektedir. Gerçekleştirilen çalışma kapsamında 3 mahalle "Doğancıbağları, Hocaahmet ve Mahmut Paşa" mahallelerinin isimleri hakkında sözlü tarih uygulaması ile bir sonuca varılamamıştır. Araştırma sonucunda gündelik hayatta sıradan insanların vermiş olduğu bilgilerin tarihi anlamda ne kadar büyük öneme sahip olduğu görülmüştür. Sözlü tarihin yazılı tarihten çok daha önceleri de var olduğu ve sonuçlarının da yazılı tarih eşdeğerinde önem arz ettiği yadsınamaz bir gerçektir. Kıpucu'nun (2014) yapmış olduğu çalışmada genel tarihte yani belgelere dayalı tarihte sadece önemli insanların tarihinin anlatıldığı ve aktarılan bilgilerin sadece belirli bir kesimi yansıttığı sonucuna ulaşılmıştır. Sözlü tarih uygulamalarıyla

yanı başımızda hep var olan tarihi bize görme fırsatı sunduğu sonucuna varılmıştır. Gündelik yaşamda çevremizdeki mahalle, sokak, cadde isimlerini sıklıkla kullanmamıza rağmen anlamı, isminin nereden geldiğine çok dikkat etmemekteyiz. Yaptığımız çalışmada gündelik hayattan sıradan insanlardan hareketle yanı başımızdaki tarihe ulaşılmış ve benzer durumun çalışmamızda da ortaya çıktığı belirlenmiştir.

Tarihsel süreçte Tokat mahalle sayılarına bakıldığında vergi kayıtlarından elde edilen sonuçlara göre yıllara göre mahalle sayılarının değiştiği, bazı mahallelerin birleştirilip tek isimle adlandırıldığı sonraki yıllarda ise tekrar aynı isimle vergi kayıtlarında yer aldığı görülmüştür. Geçmişteki Tokat mahalle isimlerine bakıldığında ise 15 mahallenin aynı isimle varlığını devam ettirdiği görülmektedir.

Yönetim birimi olarak mahalleler şehirlerdeki en küçük idari birimlerdir. Osmanlı devletinde mahalleler 19. Yüzyılın ortalarına kadar imamlar tarafından yönetilmiştir. Bek (2013) “Bir Yerleşim ve Yönetim Birimi Olarak Türkiye’de Mahalle” adlı çalışma sonucunda mahallede bulunan caminin imamı aynı zamanda o mahallenin yöneticisiydi. İmamların şehrin kadısına karşı mahalleyi temsil ettiği sonucuna ulaşılmıştır. Çalışmamız da “Seyit Necmettin ve Cemalettin” mahallelerinde dini önder vasfı üstlendikleri bölgede mescit açılmasını sağladıkları yapılan görüşme sonucunda tespit edilmiştir. Bu noktadan hareketle iki çalışmanın paralellik gösterdiği ifade edilebilir. 7. sınıf öğrencilerine uygulanan görüşme formu verileri incelendiğinde bazı öğrencilerin mahalle kavramıyla cadde, sokak, bölge kavramlarını birbirine karıştırdığı ve bu duruma bağlı olarak “Yaşadığınız mahalle ismi nedir?” sorusuna yanlış ifadelerle cevap verdikleri görülmektedir. Yetişkin katılımcılardan elde edilen bilgilerle öğrencilerden elde edilen mahalle isimlerine ait bilgiler karşılaştırıldığında ise 35 öğrenciden 11 tanesi yetişkinlerin verdikleri bilgilere benzer cevap verdikleri görülmüştür. Öğrencilerin sözlü tarihe ilişkin vermiş oldukları cevaplara baktığımızda ise yazılı tarih uygulamalarını sözlü tarih olarak ifade ettikleri, sözlü tarih kavramına ilişkin bilgi düzeylerinin tüm öğrencilerde eksiklik içerdiği görülmektedir.

Öneriler

Bireylerin toplumsallaşmasını sağlayan maddi ve manevi öğeler bütünü olarak ifade ettiğimiz kültür; insanları bir araya getirip aidiyet duygusu kazanmasını sağlamaktadır. Bireylerin kültür kazanabilmesi ise şüphesiz tarih bilinci ve tarih öğretimi ile gerçekleşmektedir. Bu nedenle yeni kuşakların geçmişle bütünleşmesini ve geçmişe ait değer yargıları oluşturması noktasında yazılı ve sözlü tarih büyük önem arz etmektedir. Ders içi ders dışı çeşitli etkinliklerle öğrencilerin tarihsel araştırmaları kendilerinin gerçekleştirip yorumlayabilme gücü artırılabilir. Bireylere bu kültürü aşılayabilmek için;

- Batılı ülkelerde daha yaygın bir şekilde kullanılan sözlü tarihin ülkemizde de gerekli çalışmalar gerçekleştirilerek yayılması ve kullanılabilir olması önerilmektedir.
- Sözlü tarih uygulamaları ile bireyin kuşaklar arası farkları yorumlayabilmesi ve gözlem gücünün gelişmesi sağlanabilir.
- Öğretmenler öğrencilerin sözlü tarih uygulaması gerçekleştirmelerini sağlarken öğrencilere her aşamada rehberlik yapmalıdır.
- Ders içi ders dışı çeşitli etkinliklerle öğrencilerin tarihsel araştırmaları kendilerinin gerçekleştirip yorumlayabilme gücü artırılabilir.
- Çalışma kapsamında sadece mahalleler ele alınmıştır. Yani yapılacak araştırmalar da farklı olarak aile, köy, şehir ve kişi adlarının sözlü tarih çalışması ile araştırılması önerilmektedir.

Araştırmanın Sınırlılıkları ve Gelecek Araştırmalar

Bu araştırma;

- Tokat merkez ilçe sınırlarında yer alan merkez ilçeye bağlı 42 mahalle ile sınırlıdır.
- Sosyal bilgiler dersinde yer alan sözlü tarih kazanımları ile sınırlıdır.
- Çalışma, mahallede yaşayan katılımcılarla gerçekleştirilen görüşmelerle sınırlıdır.
- 7. Sınıf öğrencileri ile gerçekleştirilen 35 görüşme formu ile sınırlıdır.

Bu çalışma kapsamında sadece mahalleler ele alınmıştır. Gelecek araştırmalar da farklı olarak aile, köy, şehir ve kişi adlarının sözlü tarih çalışması ile araştırılmasının faydalı olacağı düşünölmektedir.

Yazar Katkıları

Yazarlar çalışmaya eşit oranda katkı sunmuştur. Tüm yazarlar makalenin yayınlanmış halini okumuş ve kabul etmişlerdir.

Yayın Etiđi

Araştırmada 2018 yılı öncesi araştırma verileri kullanılmış olup birinci yazarın yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

ORCID

Uğur Polat <http://orcid.org/0000-0003-4413-7837>

Ömer Faruk Sönmez <http://orcid.org/0000-0002-8910-2817>

İsa Tak <http://orcid.org/0000-0002-0596-5480>

Kaynakça

- Atam, Ş. (2013). 1834 Yılında Tokatta Mahalle Yapılanması Ve Muhtarlık Teşkilatının Kurulması. *The Journal Of Academic Social Science Studies*, Voluma 6 ISSUE 2, p. 73-90. DOI: 10,9761/JASSS_573
- Bek, N. (2013). Bir Yerleşim Ve Yönetim Birimi Olarak Türkiye’de Mahalle. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Çanakkale.
- Cemal, A. (1932). *Vilayetlerimiz Tokat*. İstanbul: Kanaat Kütüphanesi.
- Demirci, T. (2006). Geçmişi Kayda Geçirmek, Belleği Çözümlemek: Hemşinli Kadınların Yaşam Anlatıları Ve Düşündürdükleri. Kuşaklar Deneyimler Tanıklıklar, Türkiye’de Sözlü Tarih Çalışmaları Konferansı. İstanbul: Tarih Vakfı Özener Matbaası.
- Eraslan, L. (2004). Tarihe 1000 Canlı Tanık, Tarihte 1000 Canlı Çocuk (Bir Sözlü Tarih Uygulamasından Çıkarılmalar). *Uluslararası İnsan Bilimleri*, ISSN: 1303-5134, cilt: 1, sayı:1.
- Erden, M. (1996). *Sosyal Bilgiler Öğretimi*, İstanbul: Alkım yayınları.
- İpşirli, M. 1986, 2-6 Temmuz. “XVII. Asır Ortalarında Tokat Şehri”. *Türk Tarihinde Ve Kültüründe Tokat Sempozyumu’nda* sunuldu, Ankara, S. 60-64.
- Karasar, N.(1984a). *Bilimsel Araştırma Metodu*. Ankara: Hacetepe Taş Kitapçılık.
- Karasar, N.(2005b). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Kavruk, H. (2004). *Köy Ve Mahalle: Yerleşim Ve Yönetim Birimi*. Odak Yayınları.
- Kazıcı, Z. (2010). *Osmanlı’da Toplum Yapısı*. İstanbul: Hayat Yayın Grubu.
- Kurt, Y. (25-26 Eylül 2014). “Tokat Şehri Kişi Adları XVI. Yüzyıl”. *Tokat Tarihi ve Kültürü Sempozyumu’nda* sunuldu, Tokat.
- Küpçü, E. (2014). *Sözlü Tarih Kavramı Ve Sözlü Tarihin Tarih Öğretimindeki Rolü*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Van.
- MEB. (2005a). *İlköğretim Sosyal Bilgiler dersi öğretim programı ve kılavuzu*. Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı
- MEB. (2006b). *İlköğretim Sosyal Bilgiler dersi 6 Sınıf Öğretim Programı ve Kılavuzu*, Ankara, Devlet Kitapları Müdürlüğü.
- MEB. (2017c). *Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı*. (İlkokul ve Ortaokul 4, 5, 6 ve 7. sınıflar). <http://mufredat.meb.gov.tr/ProgramDetay.aspx?PID=354> adresinden alınmıştır.
- Meral, E. (2018). *Argümantasyon Tabanlı Bilim Öğrenme Yaklaşımının Öğrencilerin Akademik Başarılarına Eleştirel Düşünme Eğilimlerine ve Argüman Oluşturma Becerilerine Etkisi* (Yayımlanmamış doktora tezi). Atatürk Üniversitesi.
- Ortaylı, İ. (1979) *Türk İdare Tarihi*. Ankara: TODAİE Yayını.
- Öner, G. (2015). *Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Okul Dışı Tarih Öğretimine İlişkin Görüşlerinin İncelenmesi*. *Türk tarih eğitimi dergisi*, 4(1),89-121.
- Öztürkmen, A. (1998a). *Sözlü Tarihin Yerel Tarih Araştırmalarına Katkısı*. *Yerel Tarih Yarışma Dergisi*, 1(1).
- Sönmez, F. Ö., Polat, U., Önlen, M., İrşi, E. (25-26 Eylül 2014). *Bir Sözlü Tarih Çalışması: “Tokat merkez mahalle isimleri”*. Tokat Tarihi ve Kültürü Sempozyumu’nda sunuldu, Tokat.
- Sönmez, V. (1998). *Sosyal Bilgiler Öğretiminde Öğretmen El Kitabı*. Ankara: Anı Yayıncılık
- Tay, B. Ve Öcal, A. (2008). *Özel Öğretim Yöntemleriyle Sosyal Bilgiler Öğretimi*. Ankara: Pegem Akademi.
- Thompson, P. (1999a). *Geçmişin Sesi: Sözlü Tarih*. (Çev: S.Laykel). İstanbul: Tarih Vakfı Yurt Yayınları.
- Tokat Valiliği. (1998a). *Tokat İl Yıllığı, Cumhuriyetimizin 75. Yılında Tokat*. Ankara: Kayhan Ofset Matbaacılık.
- Türker, K. (1996). *Ağaç Baskı Tokat Yazmaları*. Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.
- Türnüklü, A. (2000). *Eğitimbilim Araştırmalarında Etkin Olarak Kullanılabilecek Nitel Bir Araştırma Tekniği Görüşme*. Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi. Sayı: 24. Ankara: PegemA Yayıncılık.
- Tüzel, S. (2012). *İlköğretim İkinci Kademe Türkçe Derslerinde Medya Okuryazarlığı Eğitimi: Bir Eylem Araştırması* (Yayımlanmamış doktora tezi). Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2004a). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2011b). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri* (8. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2013c). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri* (9. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2018). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Seçkin Yayınevi.
- Yıldırım, B. (1994). *Yerel Demokrasi Ve Kentteki Gençlik, Gençlik Ve Kent Yönetimi*. Ed: Ferzan Bayramoğlu Yıldırım, , s. 22-37. İstanbul: WALD Yayını.
- Yıldırım, C. (1966). *Eğitimde Araştırma Metotları*. Ankara: Akyıldız Matbaası.

Tokat province central street names as an examples of oral history study in social studies

Uğur Polat, Ömer Faruk Sönmez & İsa Tak

To cite this article: Polat, U., Sönmez, Ö. F., & Tak, İ. (2022). Tokat province central street names as an examples of oral history study in social studies, The Journal of International Social Science Education, 8(2), 207-236. DOI: 10.47615/issej.1078267

To link to this article: <https://doi.org/10.47615/issej.1078267>

© 2022 The Author(s). Reprints and permissions:

Authors have permission to share their article after it has been published in ISSEJ/The journal of International Social Science Education, either in print or online as a First Edition

Highlights

The historical background in the memory of the society is as noteworthy as the written sources of history. This study aims to determine the information about the meaning of the name of the neighborhood where the residents live in the city center of the neighborhood Tokat, with the help of oral history applications. According to the findings, the study has determined that the 7th grade students had deficiencies in their knowledge of oral history. It has been observed that some of the students expressed their street and street names as the neighborhood they lived in. With the help of oral history applications, it can be ensured that one can interpret the differences among generations and develop his/her observation power.

ISSEJ/The Journal of International Social Science Education is a double peer-reviewed online journal. This article can be used for research, teaching and private studies. Only the authors are responsible for the content of the article. The journal has the copyright of the articles. The publisher cannot be held liable for any loss, transaction, claim or damage arising directly or indirectly in connection with the use of the research material.

All authors are requested to disclose any actual or potential conflict of interest including any financial, personal or other relationships with other people or organizations regarding the submitted work.

Tokat province central street names as an examples of oral history study in social studies

Uğur Polat Ömer Faruk Sönmez İsa tak

Faculty of Education, Gaziosman Paşa University, 60000, Tokat, Türkiye

ABSTRACT

In our everyday life, ordinary people reflect their cultures in their own lives and in the social life of verbal history that moves from their accounts. This common culture, which emerges with socialization and coexistence, is a place where individuals are connected to each other in a cohesive and coexistent way. Historical information in the memory of the society as well as written sources of history are of great importance. Individuals have a great deal of verbal history at the point of sharing and accumulating knowledge as a living history. Various information and events based on cultural heritage that is on the verge of disappearing can be expressed as basic myths holding societies together. The aim of our study with this point was to determine the information about the meaning of the neighborhood name of the residents of the Tokat province center by means of oral history applications. In the study, the method of analysis was used as the qualitative research design and the neighborhoods subject to research were limited to 42 neighborhoods in the central district of Tokat. With the interview form prepared for this purpose, interviews were held with adult participants who were older than the residents themselves and the relevant data were recorded. With the oral history practices in the teaching of social studies, the individual is able to obtain information about the environment and family tree he lives in person. Thus, history teaching is provided to discover more fun and knowledge. The transfer of cultural heritage and cultural elements that hold society together to future generations, collective belonging and awareness can only be realized with the accumulation of historical knowledge.

In the research findings, it was concluded that there was a lack of information on the oral history of the 7th grade students. Some of the students have seen street names as street neighborhoods. In addition, the meaning of the name of the 39 neighborhoods, determining the name of the effective conditions have been put forward.

ARTICLE HISTORY

Received 26 February 2022

Accepted 12 October 2022

KEYWORDS

Social Studies, Culture, Heritage, Oral History

Type of the paper

Research article,

CONTACT Ömer Faruk Sönmez omerfaruk.sonmez@gop.edu.tr Eğitim Fakültesi, Gaziosman Paşa Üniversitesi, 60000, Tokat, Türkiye

© 2022 The Author(s).

This is an Open Access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution-NonCommercial License (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>), which permits non-commercial re-use, distribution, and reproduction in any medium, provided the original work is properly cited, and is not altered, transformed, or built upon in any way.

Introduction

The historiography genre that is called oral history study among people makes it possible to include ordinary people in daily life and social life into history. This situation ensures the transfer and continuity of oral culture between social classes and generations (Tay and Öcal, 2008).

When students start doing oral history projects, they become “little historians” and have the opportunity to develop their critical thinking skills. Thanks to the oral history practices carried out in educational activities, teachers and students can enhance their awareness of their place in society. It encourages family and students to act and share together. Thus, when they participate in these learning activities with the family, peers and different individuals, they perform cooperative learning. By engaging the lives of the people they interview, they have the opportunity to better understand different values and cultural elements (MEB, 2005a).

As a result of his studies, he discovered the potential of giving voice to many witnesses whom history has deemed silent or silenced, and besides, as a life narrative technique, it has been defined as a technique that is open to human interaction and that can turn the interaction in favor of the "narrator", which opens the way to liberate the narrator as much as possible (Demirci, 2006).

Oral sources, which have been used by historians since the past, provide access to information that cannot be reached from written sources. With the transfer of ordinary people, it is possible to reach the information that cannot be reached from written sources in the private life of people, thanks to the oral history method (Öztürkmen, 1998a).

The most important advantage of oral history, which enables living people to record the memories of their own life experiences through oral interviews and transfer them to future generations, is undoubtedly that it provides access to information that cannot be accessed from written sources (Öner, 2015).

Purpose

Second Learning objective in the "Culture and Heritage" learning area in the social studies curriculum "Exploring the elements reflecting the national culture in and around the family and gives examples." is in the form. The student has the opportunity to get to know the cultural elements of the society he lives in by performing an oral history study and performing all these studies in the manner of a small historian can make history teaching more effective and enjoyable. The names given to the places and environments we live in in our daily lives are a part of our cultural heritage and richness. Within this context, this study tries to determine whether an event that happened while giving the names of the neighborhoods, some features that make the region different, or whether the individuals were influential. Since we could not find any source or document about how these neighborhood names, which are a reflection of history, are named, it is aimed to reach this information with the oral history method.

Method

This research, which aims to determine the names of the central neighborhoods of Tokat with an oral history study: in accordance with the qualitative research method, aiming to focus on the facts that we are aware of but do not have an in-depth and detailed understanding (Yıldırım & Şimşek, 2013c), it was designed within the framework of phenomenology, one of the qualitative research designs. Within this context, the information about the name of the neighborhood of the participants living in the neighborhood during this study was obtained as a result of the interviews.

This research is the descriptive survey model, and the analysis method is used in the research. The descriptive survey model is a research approach that aims to describe and describe the past or current

situation as it is. The effort to change or influence the situations that may be the subject of the research is not included in this model. The situation you want to know is obvious. The aim is to accurately observe and determine the existing situation (Karasar, 1984a).

In the survey model, science is in the form of observing, determining the relationships between events, and reaching generalizations about controlled invariant relationships. The depiction of science is in the foreground (Yıldırım, 1966). Descriptive scanning, which is carried out by examining records and documents, includes all kinds of records, documents, materials and works related to the subject to search, read, examine and evaluate (Eraslan, 2004).

Findings

Within the scope of the research, "What are the names of Tokat neighborhoods from the past to the present?" Findings of the sub-problem are as follows: Each of the parts into which a city, town or large village is divided is defined as a neighborhood in the TDK dictionary. Neighborhood is a physical space that is not formed by class and status differences and people live together (Ortaylı, 1979). According to the urban sociology and policies, the name of the neighborhood is evaluated as a community as well as a management unit. In addition to being a small-scale living space physically, the neighborhood is the smallest city management unit when examined from an administrative point of view. From a social point of view, it is called a community (Yıldırım, 1994). It was known that the imams in the neighborhood were one of the most important elements of the social life in the society until the mukhtar organization was established in the Ottoman Empire and they carried out the neighborhood administration as administrators with wide powers (Kazıcı, 2010). II. In the reign of Mahmut, mukhtars started to be formed where the mukhtars, who would replace the imams, would carry out the management. With the establishment of the headman's organization, all the powers of the imam, who was the manager of the neighborhood, were transferred to the headmen (Kavruk, 2004). The city of Tokat, whose settlement history covers the Hittite, Roman, Seljuk and Ottoman periods, has hosted many civilizations, although it has a civilization history of 5 thousand years. It is known that its establishment started with the city of Komana, which is known as the oldest settlement of Tokat, and then it continued to grow by increasing the settlements in the middle of fertile agricultural areas on the Tozanlı river from the confluence of Yeşilirmak and Behzat Stream. Being on the Persian King Road and other trade caravan routes connecting the Black Sea, Central and Western Anatolia made Tokat an important transit center of the region. It became one of the 6 big and important city centers during the Seljuk period and one of the 5 big and important city centers during the Ottoman period. The fact that it is located on the Silk Road demonstrates the justification of this importance (Türker, 1996: 1).

Within the scope of the research "7. What is the information of the class students about where the name of the neighborhood they live in comes from?" The findings of the sub-problem are as follows:

Within the scope of the research, 35 students were interviewed in total and Annex 2 interview forms were applied to the students.

Table 2. Students' "what is the name of the neighborhood you live in?" numerical status of their answers to the question

What is your the neigbourhood name?		%
True answer	30	85.7
Wrong answer	5	24.3
Total	35	100

Within the scope of the research, “What is the name of the neighborhood you live in?” While 35 students answered the question and 30 students expressed one of the existing neighborhood names; It is seen that they express the names of streets and streets such as "Dr.Remzi Topçam", "Sulu Sokak", "Yukari Kaşıkçı Vineyards", "Sulu Sokak", "Yazıcıoğlu" as neighborhood names.

Table 3. How did the students get their neighborhood name? numerical status of the answers to the question

Where did your neighbourhood get its name	f	%
True answer	11	31.4
Wrong answer	8	22.8
I do not know	16	45.7
Total	35	100

How did the students get the name of the neighborhood you live in? When the answers given to the question are examined, it is seen that while the answers of 11 students are correct, 8 students gave incorrect/incorrect information, and 16 students answered the question as I don't know. Students who correctly answered where the name of the neighborhood came from;

S1 “He bought it because the descendants of our Prophet lived in the neighborhood”

S2 “There used to be people who were saints here. Afterwards, the name of the neighborhood was given by the Erenler, the saints-erenler”

S3 “A long time ago, people who were saints lived, so they took from those people and made people who became saints”

S4 “It took the name Yeşilirmak because the river used to run through here”

S5 “The narrow passage between the mountains”

S6 “Literally meaning narrow passage between two mountains”

S7 “Because it is east of Tokat”

S8 “Because it is in the east of the city”

S9 “II. This mosque, which had the Hatuniye mosque built for Beyazıt's mother, is also known as the square mosque. He got it from here.”

S10 “Because Bahçelievler is busy”

S11 “Gulbahar Hatun II. She is Beyazid's mother, and the neighborhood got its name from here.”

It has been observed that they can approximately express the situations that are effective in determining where the names of the neighborhoods come from.

Within the scope of the research “7. What are the situations in which the first grade students perform Oral History practice in in-class and extra-curricular activities in the Social Studies course?” The findings of the sub-problem are as follows: All students gave a negative answer to the question about the oral history practice, which was directed to 35 students during the research process.

Table 4. Students' in-class and extra-course oral history implementation situations

Have you performed an oral history practice inside and outside the classroom?	f	%
No, We have not- I do not know	28	80
Wrong answer	7	20
Total	35	100

İs seen. It is seen that 80% of the students answered no-we did not-do not know about oral history practices. It is seen that 20% of the students expressed their written history work as an oral history practice. Wrong answers about oral history given by students;

S1 “We conducted studies on some historical artifacts and some famous Turkish thinkers”

S2 “Yes, I did. I had both written and memorized the lives of Turkish sultans from Osman Gazi to Mehmed Vahdettin, page by page like a book.”

S3 “We were playing various games about the lesson”

S4 “We did it, we played a game about the subject we studied. We did it in a question and answer format. We played fun games with various cards.”

S5 “Yes, I did. I told about the life of Kaşgarlı Mahmut.”

S6 “Yes, I made Ali Kuşçu and told about his life. Get on the blackboard in class.”

S7 “I pasted pictures on the background cardboard, we wrote articles about Atatürk’s life”

Implication and Suggestions

Culture is the most important element that ensures the continuation of the society and brings the society together on a common ground. Within the scope of the research, 42 neighborhoods in the central district of Tokat province, which were named with the influence of material and spiritual cultural elements, were tried to be determined by oral history application. During the interviews with the participants, it was observed that some participants had difficulties in expressing themselves, and accordingly, they could not give clear answers to the questions asked. Some participants, on the other hand, were found to be uneasy about sharing their personal information and that the information they gave would experience various problems in the future. As a result of the research, it was seen that geographical factors, events and situations, people, historical factors played a role while determining the names of the neighborhoods. It is seen that when determining the names of the neighborhoods, they are not treated in a haphazard way, and they take these names based on various situations. Within the scope of the study carried out, no conclusion could be reached with the application of oral history about the names of the 3 neighborhoods “Doğancıbağları, Hocaahmet and Mahmut Paşa”. As a result of the research, it has been seen that the information given by ordinary people in daily life has a great historical significance. In the study carried out by Küpüç (2014), it was concluded that only the history of important people in the general history, that is, in the history based on documents, is explained and the information conveyed reflects only a certain segment. It has been concluded that oral history applications offer us the opportunity to see the history that has always existed right next to us. Although we often use the names of neighborhoods, streets and avenues around us in daily life, we do not pay much attention to the meaning and where the name comes from. In our study, we reached the date next to us by moving from everyday life to ordinary people and it was determined that a similar situation occurred in our study.

When analysing the number of Tokat neighborhoods in the historical process, it was seen that the number of neighborhoods changed according to the years according to the results obtained from the tax records,

some neighborhoods were combined and named with a single name, and in the following years they were included in the tax records with the same name. Looking at the Tokat neighborhood names in the past, it is seen that 15 neighborhoods continue their existence with the same name.

Neighborhoods as administrative units are the smallest administrative units in cities. Neighborhoods in the Ottoman state were ruled by imams until the middle of the 19th century. Bek (2013) As a result of the study titled "Neighborhood in Turkey as a Settlement and Administration Unit", the imam of the mosque in the neighborhood was also the manager of that neighborhood. It was concluded that the imams represented the neighborhood against the kadi of the city. In our study, it was determined as a result of the interview that they ensured the opening of a masjid in the neighborhood of "Seyit Necmettin and Cemalettin", where they assumed the religious leader qualification. From this point of view, it can be stated that the two studies show parallelism. When the data of the interview form applied to the 7th grade students are examined, some students confuse the concept of neighborhood with the concepts of avenue, street, and region, and depending on this situation, "What is the name of the neighborhood you live in?" It is seen that they answered the question with wrong expressions. When the information obtained from the adult participants was compared with the information about the neighborhood names obtained from the students, it was seen that 11 of the 35 students gave similar answers to the information given by the adults. When we look at the answers given by the students about oral history, it is seen that they express their written history practices as oral history, and that their knowledge level about the concept of oral history is lacking in all students.

Research Limitations and Future Research

This research;

- It is limited to 42 neighborhoods of the central district located within the borders of the central district of Tokat. - It is limited to the oral history gains in the social studies course.

- The study is limited to interviews with participants living in the neighborhood.

- Limited to 35 interview forms conducted with 7th grade students.

Within the scope of this study, only neighborhoods were considered. In future research, it is thought that it will be useful to investigate family, village, city and person names with oral history studies.

Author Contributions

The authors contributed equally to the study. All authors have read and accepted the published version of the article.

Publication Ethics

Research data before 2018 was used in the research and it was produced from the first author's master's thesis.

ORCID

Uğur Polat <http://orcid.org/0000-0003-4413-7837>

Ömer Faruk Sönmez <http://orcid.org/0000-0002-8910-2817>

İsa Tak <http://orcid.org/0000-0002-0596-5480>

References

- Atam, Ş. (2013). 1834 Yılında Tokatta Mahalle Yapılanması Ve Muhtarlık Teşkilatının Kurulması. The Journal Of Academic Social Science Studies, Voluma 6 ISSUE 2, p. 73-90. DOI: 10,9761/JASSS_573
- Bek, N. (2013). Bir Yerleşim Ve Yönetim Birimi Olarak Türkiye’de Mahalle. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Çanakkale.
- Cemal, A. (1932). Vilayetlerimiz Tokat. İstanbul: Kanaat Kütüphanesi.
- Demirci, T. (2006). Geçmiş Kayda Geçirmek, Belleği Çözümlemek: Hemşinli Kadınların Yaşam Anlatıları Ve Düşündükleri. Kuşaklar Deneyimler Tanıklıklar, Türkiye’de Sözlü Tarih Çalışmaları Konferansı. İstanbul: Tarih Vakfı Özener Matbaası.
- Eraslan, L. (2004). Tarihe 1000 Canlı Tanık, Tarihte 1000 Canlı Çocuk (Bir Sözlü Tarih Uygulamasından Çıkarılmalar). Uluslararası İnsan Bilimleri, ISSN: 1303-5134, cilt: 1, sayı:1.
- Erden, M. (1996). Sosyal Bilgiler Öğretimi, İstanbul: Alkım yayınları.
- İpşirli, M. 1986, 2-6 Temmuz. “XVII. Asır Ortalarında Tokat Şehri”. Türk Tarihinde Ve Kültüründe Tokat Sempozyumu’nda sunuldu, Ankara, S. 60-64.
- Karasar, N.(1984a). Bilimsel Araştırma Metodu. Ankara: Hacetepe Taş Kitapçılık.
- Karasar, N.(2005b). Bilimsel Araştırma Yöntemi. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Kavruk, H. (2004). Köy Ve Mahalle: Yerleşim Ve Yönetim Birimi. Odak Yayınları.
- Kazıcı, Z. (2010). Osmanlı’da Toplum Yapısı. İstanbul: Hayat Yayın Grubu.
- Kurt, Y. (25-26 Eylül 2014). “Tokat Şehri Kişi Adları XVI. Yüzyıl”. Tokat Tarihi ve Kültürü Sempozyumu’nda sunuldu, Tokat.
- Küpçü, E. (2014). Sözlü Tarih Kavramı Ve Sözlü Tarihin Tarih Öğretimindeki Rolü. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Van.
- MEB. (2005a). İlköğretim Sosyal Bilgiler dersi öğretim programı ve kılavuzu. Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı
- MEB. (2006b). İlköğretim Sosyal Bilgiler dersi 6 Sınıf Öğretim Programı ve Kılavuzu, Ankara, Devlet Kitapları Müdürlüğü.
- MEB. (2017c). Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı. (İlkokul ve Ortaokul 4, 5, 6 ve 7. sınıflar). <http://mufredat.meb.gov.tr/ProgramDetay.aspx?PID=354> adresinden alınmıştır.
- Meral, E. (2018). Argümantasyon Tabanlı Bilim Öğrenme Yaklaşımının Öğrencilerin Akademik Başarılarına Eleştirel Düşünme Eğilimlerine ve Argüman Oluşturma Becerilerine Etkisi (Yayımlanmamış doktora tezi). Atatürk Üniversitesi.
- Ortaylı, İ. (1979) Türk İdare Tarihi. Ankara: TODAİE Yayını.
- Öner, G. (2015). Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Okul Dışı Tarih Öğretimine İlişkin Görüşlerinin İncelenmesi. Türk tarih eğitimi dergisi, 4(1),89-121.
- Öztürkmen, A. (1998a). Sözlü Tarihin Yerel Tarih Araştırmalarına Katkısı. Yerel Tarih Yarışma Dergisi, 1(1).
- Sönmez, F. Ö., Polat, U., Önlen, M., İrşi, E. (25-26 Eylül 2014). Bir Sözlü Tarih Çalışması: “Tokat merkez mahalle isimleri”. Tokat Tarihi ve Kültürü Sempozyumu’nda sunuldu, Tokat.
- Sönmez, V. (1998). Sosyal Bilgiler Öğretiminde Öğretmen El Kitabı, Ankara: Anı Yayıncılık
- Tay, B. Ve Öcal, A. (2008). Özel Öğretim Yöntemleriyle Sosyal Bilgiler Öğretimi. Ankara: Pegem Akademi.
- Thompson, P. (1999a). Geçmişin Sesi: Sözlü Tarih. (Çev: S.Layikel). İstanbul: Tarih Vakfı Yurt Yayınları.
- Tokat Valiliği. (1998a). Tokat İl Yıllığı, Cumhuriyetimizin 75. Yılında Tokat. Ankara: Kayhan Ofset Matbaacılık.
- Türker, K. (1996). Ağaç Baskı Tokat Yazmaları. Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.
- Türnüklü, A. (2000). Eğitimbilim Araştırmalarında Etkin Olarak Kullanılabilecek Nitel Bir Araştırma Tekniği Görüşme. Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi. Sayı: 24. Ankara: PegemA Yayıncılık.
- Tüzel, S. (2012). İlköğretim İkinci Kademe Türkçe Derslerinde Medya Okuryazarlığı Eğitimi: Bir Eylem Araştırması (Yayımlanmamış doktora tezi). Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2004a). Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2011b). Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri (8. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2013c). Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri (9. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2018). Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri. Seçkin Yayınevi.
- Yıldırım, B. (1994). Yerel Demokrasi Ve Kentteki Gençlik, Gençlik Ve Kent Yönetimi. Ed: Ferzan Bayramoğlu Yıldırım, , s. 22-37. İstanbul: WALD Yayını.
- Yıldırım, C. (1966). Eğitimde Araştırma Metotları. Ankara: Akyıldız Matbaası.